

КЛЮЧІ ДО РІДНОГО

*Історія
Дитячого фестивалю української культури
в Ельблонзі*

1966–2016

50

Дякуємо всім, хто захотів поділитися думками про конкурс-фестиваль та допоміг відтворити його історію. Перепрошуємо всіх, кого, може, погано записано або ми поминули.

Редакція: Оксана Кравчишин

Графічне оформлення, верстка та підготовка до друку: Павло Туцький

У книжці використано фрагменти спогадів та хроніки конкурсу, записані у першому виданні «Ключів до рідного», авторками якого були Наталя Кравчук та Ірина Будзинська, а також статті, надруковані у «Нашому слові» і «Світанку» у 1966–2015 роках.

Видавець: Об'єднання українців у Польщі
Ельблонґ 2016

*Присвячується
організаторам конкурсів-фестивалів,
колишнім і теперішнім учасникам: дітям, учителям, батькам,
усім, хто пройшов крізь ельблонзьку сцену протягом 50 років,
знаходячи тут ключі до рідного...*

*Низький уклін усім Учителям за це, що готували дітей до виступів
з любов'ю і пошаною до всього, що рідне – українське.*

Історія Дитячого фестивалю української культури почалася п'ятдесят років тому в невеликому залі клубу «Космос» в Ельблонзі. «Наше слово» написало пізніше: «15 травня 1966 року в Ельблонзі, з нагоди X-річчя УСКТ, відбувся дитячий художній конкурс на найкращі декламації та малюнок про Україну». Головним ініціатором заходу був голова Воєводського правління УСКТ у Гданську Павло Кремінський, який добачав потребу оживлення навчання української мови серед дітей. Початки, як вказують у спогадах перші організатори – Марія Гутовська і Андрій Наконечний, були скромні, але великий ентузіазм дітей, вчителів і батьків спричинив розвиток заходу у справжнє дитяче свято.

Усе починається з дитинства

Конкурси-фестивалі нерозривно пов'язані з встановленням українського суспільства в нові місця поселення та збереженням національної тотожності. Їх метою було ознайомлення з культурою, заціплення любові до традиції, розуміння, що варто плекати рідне. Для багатьох дітей конкурс став першим кроком на шляху розвитку українства, поштовхом для вивчення мови. Молоді українці тут проявляли свої здібності і відкривали та-

ланти. Ельблонзька сцена дала досвід, який став придатним в інших сферах життя, у школі, на роботі. Крім національного і художньо-артистичного, захід мав ще інтеграційний аспект – тут зав'язувалися знайомства на все життя.

Від 30 до 300

На початку в заході брало участь біля тридцяти дітей – сьогодні удесятеро більше. Пройшов він дорогу від невеликого конкурсу до події, на яку учні й вчителі чекають і до якої готуються весь рік. До сьогоднішнього дня на ельблонзьку сцену ввели своїх підопічних десятки відданих учителів, інструкторів, діячів з Польщі і з-за кордону. Нерідко до виступів дітей підготовляли також батьки або дідусі. Конкурси-фестивалі стали оглядами цілорічної праці в пунктах навчання української мови і в школах. З кожним роком зростав рівень виступів та різноманітність жанрів, починаючи від декламації, індивідуального співу, через гру на інструментах, словно-музичні монтажі, інсценізації, танці, хорові виступи. У дев'яностих роках організатори відійшли від оцінок і конкурс перетворився у фестиваль. Сьогодні триває два дні і відбувається в головному театральному залі міста.

Естафета поколінь

Фінал недільного концерту, коли на сцені збираються всі його учасники, показує, що народ розвивається, виростають наступні покоління, які продовжуватимуть традицію. Сьогодні виступають уже внуки перших учасників, а колишні учасники займаються його організацією. Фестиваль дає молодим людям насагу й охоту до активної участі в культурному житті українців.

Протягом п'ятдесяти років конкурс-фестиваль став ключем, яким три покоління українців у Польщі відкривали дорогу до рідного. Відзначаючи золотий ювілей, слід згадати його історію і задуматися над майбутнім.

Мирослав Вербовий – довголітній головний редактор «Нашого слова»

Засів надії обезнадієних

Аж не віриться, що ельблонзьким дитячим конкурсам сповнюється 50 років! Пригадуваймося на мить – це ж часовий відлік виміром у півстоліття!

За цей час через підмостки й сцени цього дивовижного свята дітей пройшли чи не десятки тисяч дошкільнят і школярів, чималій горстці яких сьогодні вже перевалило за рубіж пенсійного віку. Нині вони, як колись їх бабуні чи дідусі, привозять для участі у цьому святі своїх внучат. І саме так закривається кільце поколінь, про яке навіть не думали, хоч мріяли, зачинателі цього невмирущого дійства.

Це величне свято неабияк вписалося і в мою професійну біографію – його ж бо я супроводжував як журналіст «Нашого слова» упродовж майже 25 років. Коли сьогодні у своїй пам'яті гортаю сторінки минулого, то з-поміж багатьох подій українського культурного життя особливо оживають дні, проведені з нашою малечею в залах ельблонзьких приміщень – спочатку на затишно скромних підмостках, а відтак – на справжній театральній сцені.

А все народилося у серцях уєскатівського активу Ґданська, з потреби збереження рідної мови у тих середовищах, де в складні часи шістдесятих років неможливо було вести навчання української мови. Нестача вчительських кадрів, інколи відкрите вороже ставлення освітніх органів до заходів активу та батьків організувати вивчення рідної мови у школі, прирікали наймолодше покоління українців уже народжених на землях, на яких опинилися їх депортовані батьки, на полонізацію. Таку картину зокрема представляли українці у Новодвірському та Ельблонзькому повітах. Не краще було й в самому Ґданську.

Отже, Ґданський актив во главі з Павлом Кремінським, який, зокрема з Оленою Вальковською та Аєю Мацігановською, зумів не лише в місті на високому рівні організувати культурну діяльність гуртків художньої самодіяльності, а й згуртувати українців трьох жулавських сіл, а саме Осташева, Стеґни і Маженціна і створити відомий Новодвірський хор, вирішив охопити своєю опікою дітей з Ґданського воєводства. Тут бо у місцевих школах, незважаючи на присутність українських школярів, були проблеми з навчанням української мови. Йшлося

про те, щоб бодай шляхом дитячого конкурсу дітвора не втрачала зв'язку з рідним словом, щоб заохотити батьків до плекання її домашнім способом, увінчанням чого мала стати участь дитини в конкурсі.

Задум припав до вподоби і в домовленості з активом Ельблонзького гуртка Українського суспільно-культурного товариства вирішено проводити наприкінці завершення занять у школі дитячий декламаторський конкурс. Перший з них відбувся за участю невеликої чисельності дітей. Його учасників було небагато більше від глядачів. Адже виконавців часто супроводжували батьки або й бабуні чи дідуся.

Ідея сподобалася батькам, палкими прихильниками стали і вчителі української мови з деяких діючих пунктів навчання української мови. Зачин зроблено і відтепер уже щороку весняний Ельблонг буде сповнюватися рідномовним сценічним щебетом нашої дітвори. Вона привозила із собою не тільки батьківське слово, а й майоріла веселковими кольорами дівчачих і хлопчачих українських національних вишиванок. У залі лунали як поетичні твори, так і ті із записів пам'яті бабусь чи дідухів – патріотичні, інколи молитовні, але всі рідномовні. Нагороджувано учасників найчастіше книжечками, сувенірами, був і солодкий поштовх. Було гамірно і весело. Ця радість передавалася і тим, хто супроводжував дітей на цей конкурс. Проте їхня радість умивалася слізьми зворушення, які спливали по їх мовчазних у задумі обличчях. Такі картини не могли не вражати. Особливо закарбувалися мені у пам'яті родини Савчуків і Бурачуків з Маженціна, виселенці з Угринова, які довгі роки систематично привозили своїх внучат

на ельблонзькі конкурси. Пригадую виступ на конкурсній сцені братів Мирона й Михайла Кертчаків з Бранєвщини, особливо пафосно прочитане Мироном *Посланіє...* Тараса Шевченка, яке зморожувало кров у жилах не одному присутньому в залі.

Згодом до програми конкурсу включено також малюнок, танці. Журі в особах представників Головного правління УСКТ, редакції дитячого журналу «Світанок», ельблонзького та гданського керівництв правлінь, учителів преміювало найкращих, щедро винагороджувало всіх учасників, у деяких відкриваючи дрімаючий мистецький талант. Учасників з кожним роком ставало все більше, хоч вивести цей захист з підмостків на велику театральну сцену вдалося значно пізніше. Все це завдяки самовідданій праці ельблонжан на чолі з Андрієм Наконечним, витривалості гданщан.

На новий рівень, уже із значно розширеною програмою та формою сценічного вираження вивела цей конкурс, який сьогодні по праву називається Дитячим фестивалем української культури, талановита ор-

ганізаторка, довголітня очільниця Ельблонзького відділу Об'єднання українців у Польщі Ірина Будзинська. Вона не лише розширила його за жанровим вмістом, не тільки зуміла притягнути до участі в ньому дітей і молодь з-поза давніх територіальних меж Гданщини й Ольштинщини, а й надати цьому святу в очах місцевої влади ранг справжнього виміру дитячої імпрези з пізнавальними, естетичними, виховними й патріотичними вартостями.

Дооцінює це й українське середовище, яке участь у цьому святі-розвазі дітей вважає своєрідним імперативом, патріотичним наказом. Чимало з батьків усвідомлює, що оце перше зіткнення дитини з українським словом, піснею, танцем настільки глибоко залягає в душі малечі, що може згодом озватися в їх душі-серці осмисленням свого родоводу та збереженням національної тотожності. Багато бо з колишніх учасників ельблонзьких конкурсів з неприхованою приємністю і вдячністю визнає значимість цього свята у формуванні їх подальшого буття.

Тож з перспективи піввіччя зуміймо високо оцінити це свято. Доземний уклін його зачинателям, батькам і бабусям з дідусями, учителям української мови, громадському активу Ельблонґа, всім, хто зрозумів і повірив у значимість цього свята у процесі виховання українських дітей в душі батьківських традицій.

Велике признання і нинішнім володарям української громади Ельблонґчини во главі з керманичем Ельблонзького відділу ОУП Степаном Дембіцьким та його самовідданому активу за продовжування цього великого свята, вчителям, батькам та кожному, хто вносить свою дещицю в цей захід. Ви ж бо не тільки його спадкоємці, на вас бо спадає сьогодні у буремний час збройного відстоювання незалежності Української Держави особлива відповідальність за формування української свідомості підростаючого покоління.

Честь усім вам і слава!

Наталя Кравчук – журналістка «Нашого слова»

Ельблонґ: рідний весняний щебет

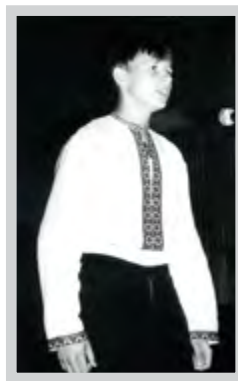
На сьогоднішній золотий ювілей ельблонзьких культурних заходів для дітей працювали щонайменше три покоління українців у Польщі. А все почалося з маленьких зустрічей, приурочених дітям. У рамках Воєводського правління Українського суспільно-культурного товариства у Ґданську його лідери поставили собі мету: довкола рідної мови гуртувати дітей як із сільських пунктів навчання української мови, так і тих, яким материнське слово прищеплюють тільки вдома дідуся і батьки. Голова ВП УСКТ у Ґданську Павло Кремінський, який бачив, що сільські збори гуртківців товариства завершуються милою несподіванкою: як вміють, так виступають з мовленням і співанням українським словом місцеві малюки. Тож і впав він на думку – для гуртування дітей потрібно в Ельблонзі організувати конкурс живого слова. А тут на цей помисел відкритим був голова місцевої ланки товариства Андрій Наконечний. Так почалися в Ельблонзі травневі дитячі конкурси декламації, співу, музики і рисунку. Щорічна імпреза стала дуже популярною і притягувала дітей не тільки з Помор'я, Ельблонжчини, але й усієї Ольштинщини.

Мені пощастило побувати на цьому святі як журналістка «Нашого слова» і його додатку для дітей «Світанок» від 1983 року (рік раніше, з огляду на воєнний стан у країні, захід не відбувся). Неповторні враження тоді на присутніх зробили учні з Пененжна, яких, що виявилось і в наступних роках, з великим пієтизмом готувала віддана вчителька Марія Доскоч, яка від перших конкурсів привозила юних пененжан. Емоційність їхніх

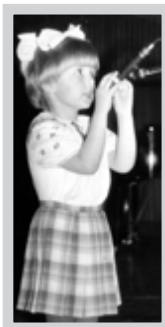

виступів проявлялася хоч би в такій програмі: «Шевченко є. Шевченко буде, доки земля є і думаючі люди...». Відчувалося інколи, що дехто закидав опікунці надто патріотичну і церковну програму. А вихователька знала що робить...

Пам'ятаю й досі 1985 рік. Тоді-то своїх підопічних, крім інших учителів, таких як Марія Гутовська, Андрій Дудак, привіз теж учитель Михайло Шумада з Заброста-Великого. Його підопічний (та син) Олесь незабутньо декламував фрагменти «Єнеїди» Івана Котляревського та «Лиса Микиту» Івана Франка. А зворушливий спів зірки, яка об'явилася в Ельблонзі теж із Заброста-Великого, тобто четвертокласниці Лідії Іванюх, мабуть, не скромно скажу, з моїх прагнень і голосного мислення, завело її до української школи в Білому Борі. Там «шліфів» слова і пісні у її виконанні доконали вчителі Марія Мандрик-Філь і Богдан Фіцак. А потім вступні екзамени в театральній академії у Варшаві були запорукою прийняття міністерським ключем до художнього вишу у Києві.

Черговий успіх завів Лідію в Україну, а звідси до українських передач Польського радіо у Варшаві. Тільки на цьому прикладі бачимо, де ельблонзька сцена могла дитя завести... При чому треба зазначити, що все почалося з рідного порога, де Лідчина бабуся наспівувала вносі весільні пісні, а навіть забирала її на ці врочистості, щоб дівчатко пізнавало цей глибокий народний обряд.

Натомість з 1986 року запам'яталися мені наймолодша учасниця, чотирилітня Оксанка Кравчишин та чудовий голос Андрійка Кузьмича. Срібний ювілей 1991 року, як дводенне свято, згуртував уже біля 200 дітей, а навіть виміряних гостей з України. Тоді уже головна організаторка – голова Ельблонзького відділу Об'єднання українців у Польщі – Ірина Будзинська – ввела багату хореографію у танцях і п'єсах. Організатори з великою шанобливістю підійшли до пер-

ших артистів ельблонзької сцени і запросили їх, щоб разом радіти з великого доробку цього дитячого свята.

Ще раз хочу підкреслити, що ельблонзький конкурс став першим (крім батьківського) порогом, що повів їх в українську культуру і в духовне життя взагалі.

Згадаю серед них Аню й Левка Сивіцьких (бандуристів) і Арету Федак з Варшави, Касю Романчук та рід Кертичаків: Мирона і Михайла, а також Миронові доні – Наталю й Аню, Івана Шумаду, Олю й Володимира Наконечних, Олю Кіх, Мирослава Притулу, Степана Дембіцького, а потім його доню Аню, Адріану Лихолат, Оксану Кравчишин, Аркадія Путька та інших, які не загубилися, а стали сьогоднішніми активістами культурно-освітнього життя українців у Польщі. Тут найбільша заслуга їхніх наставників – учителів української мови. Незабутніми інструкторами-професіоналами у дев'яностих роках були Богдан Маєр і Володимир Кохановський з України, які мистецько підготовляли дітей з Ельблонжчини. З-під дідової руки теж приїжджали діти, а їхні бабусі і дідусі, як хоч би Савчуки і Бурачуки, сидючи у перших рядах, хвилювалися за своїх онуків. Глибокий уклін їм від усіх!

Ельблонзькі свята, що стали тепер великими фестивалями, знайшли широке відлуння в українських середовищах Польщі. Вони розбудили

вивчання рідного слова, пісні, танцю і спробувати свого таланту в малюнках. За 50 років існування всепольської уже імпрези взяли в ній участь щонайменше 5 тисяч українських дітей, які вивчали і пізнавали культуру свого народу. **Тож повік ми повинні бути вдячні насамперед дідусям, батькам, вчителям та організаторам, що допомогли своїм підопічним іти громадно рідною стежкою, яка завела їх на ельблонзьку сцену, а відтак у громадське життя нашої громади у Польщі.** Про велику значимість цієї щорічної події засвідчує труд вчителів, організаторів і учасників та пізніший ужинок, що плодоносить тим, що більшість із них з рідною піснею і словом у серці йде крізь життя та стали активними діячами української громади у Польщі.

Історія дитячого конкурсу-фестивалю висвітлена на сторінках «Нашого слова» і «Світанку»

1966 На перший конкурс до Ельблонґа приїхало біля 30 дітей з Новоток, Осташева, Маженціна, Журавця і Гданська. Наймолодшою учасницею була А. Кремінська з Гданська, яка гарно прочитала вірш «Всі до світлиці». Першу нагороду отримали С. Дембіцький з Журавця та С. Гнатюк з Маженціна. Другу і третю нагороди отримали: Т. Табака, Т. Харко, І. Сидор з Новоток, М. Гнатюк, І. Комарчевська з Маженціна, П. Дембіцький, Л. Путько з Журавця, Г. Стороняк, С. Зарічна, З. Серкіз з Осташева, А. Кремінський, І. Монгин з Гданська. Малюнки дітей оцінював художник Андрій Ментух. Першу нагороду отримали М. Татарчук з України та А. Федак з Варшави, другі і треті нагороди отримали: С. Харко з Новоток, Л. Хлопик з Сянока, Ю. Йопик з Гданська, В. Грицина з Осташева та Д. Білоус з Журавця. Дипломи і нагороди вручали голова воєводського правління УСКТ П. Кремінський та вчителька української мови з Журавця М. Гутовська.

1967 Вирішено, що конкурси декламації, співу, музики і рисунку будуть відбуватися щороку. На другому конкурсі перед глядачами виступили діти з Гданська, Кшевська, Журавця. У залі, щерть заповненому глядачами, лунали вірші Лесі Українки і Тараса Шевченка, рідна мова і пісня.

«Від першого дня ми взяли за основу – дитячим крокуванням у культуру підтримаємо нашу національну тотожність» – Андрій Наконечний – один з перших організаторів.

1968 Третій дитячий конкурс зібрав 80 дітей з Журавця, Новоток, Дзежґоня, Глембоцька, Гданська, Годкова та Ельблонґа. Надіслано 48 малюнків на тему «Ким хочу бути». Добре декламували вірші Л. Слик, А. Ткачик, М. Кертичак з Глембоцька, С. Харко з Новоток, І. Маркович з Дзежґоня, С. Божик з Журавця, Ю. Йопик і А. Кремінська з Гданська. Дуже гарно виконували пісні І. і Ч. Маркович, Л. і М. Жевун з Дзежґоня, І. і А. Булат, А. Ткачик, Ю. Солодуха з Глембоцька, Т. Табака, Д. Харко з Новоток, С. Божик, Д. Білоскурська, Т. Пічак, М. Телясько з Журавця. М. Зозуля виконала на акордеоні кілька народних українських мелодій. Діти одержали дипломи та цікаві нагороди.

1969 У конкурсі брало участь біля 50 дітей та надіслано 39 малюнків. Найкращими виявилися праці Я. Костика, Т. Табаки, Ю. Йопика, Х. Марчишин, А. Назара та М. Кертичака. Найкращими декламаторами були Б. Дідух, М. Зозуля, Л. Білоскурська, І. Рендек, Ю. Святило, М. Копилець, К. Марчишин, А. Кремінський, Г. Іван, М. Кертичак, З. Сидор, С. і Д. Харко, Т. Табака, І. Пасічник, М. Бурачук, І. Хлод, І. Бак, Г. Завадська, Б. і О. Леськіві, К. Мільчак, Г. Горак, Є. Козак, Б. Путько, М. і Я. Костик. Пісні виконувала дитяча група з Маженціна та квартет у складі: Є. Савчук, Д. і М. Гнатюк, І. Хлод. До найкращих виконавців зараховано Д. Харко, Т. Табаку, М. Шевчук, М. Зозулю. У підготовку конкурсу

су багато праці вклали вчителі М. Гутовська з Журавця, М. Вербівська з Маженціна, Є. Наконечний з Новоток та Стефанівська з Гданська.

1970 Конкурс юних читців, співаків і художників відбувся напередодні дня дитини. Великою групою прибули діти з Журавця, Новоток, Дзежгоня, Гданська, Маженціна і Стегні. Гостями були молоді бандуристи Л. і Г. Сивіцькі з Варшави. Серед малюнків можна було побачити пейзажі, малюнки до казок, рисунки, присвячені Кобзареві. Нагороджено роботу Д. Баран з Хрущеля, А. Назара та Я. Пасічника з Новоток, М. і Я. Костиків та Ю. Йопика з Гданська, М. Кертичака з Глембоцька, О. Петрас з Сопоту. Найкращими декламаторами визнано Г. Горак, Б. Леськова, Г. Завадську, О. Леськів, І., М., Р. та В. Гнатюків, І., І. та М. Бурачуків, І. та Є. Баків, А. та М. Чорній, А. Василю, А. Іван, О. Петрас, А. та А. Кремінських, І. Левко, Б. Стороняк, Ю. Йопика, М. Кертичака. Virізнено І. Денис, О. Дембіцьку, С. Путько, Є. Козак, І. та С. Харко, Х. Мачишин. Наймолодшу учасницю конкурсу – О. Гутовську нагороджено бурхливими оплесками за вірш «Плакала киця на кухні». Учасники з Гданська – М. та Я. Костики порадували казкою «Лис та ворона». У співочому конкурсі virізнилася М. Шевчук з Дзежгоня. Зворушливо було побачити у першому ряді дідуся Бурачука з Маженціна, який привіз своїх онуків і помітно хвилювався не менше, ніж вони.

1971 Понад 60 дошкільнят та учнів початкових шкіл декламували вірші, виступали з невеличкими виставами, співали пісні, грали на інструментах. Наіслано 19 малюнків. Прибули діти з Ельблонґа, Гданська, Штутова, Маженціна, Осташева, Дружна, Кшевська, Журавця, Новоток, Нового Двору Гданського. Серед читців нагороджено М. Кертичака з Глембоцька та В. Наконечного з Ельблонґа. Після декламаторського конкурсу почався конкурс юних інструменталістів, серед яких virізнилися Л. та З. Потічні з Дружна, О. Петрас з Сопоту та М. Левунь з Ельблонґа. З-поміж малярських праць першу нагороду присуджено С. Харку та Я. Костику.

1972 На конкурсні змагання приїхало понад 100 дітей з Гданська, Глембоцька, Дзежгоня, Штутова, Журавця, Новоток та Ельблонґа. Серед декламаторів шкільного віку нагороджено Л. Фоліусевич з Ельблонґа, Д. Пендрак і С. Путько з Журавця, І. Назар з Новоток. Серед наймолодших virізнено О. Гутовську та М. Дембіцьку з Журавця, Д. Костика та К. Романчук з Гданська, О. Савчук з Маженціна. У музичній частині відзначилися: В. Маркович з Дзежгоня, О. та А. Савчук з Маженціна, Х., М. та Р. Мачишин з Дружна. З-понад 30 малюнків відзначено нагородами праці С. та І. Харко з Новоток, Я. Костика з Гданська, А. Крешак з Лемборка, В. Марковича з Дзежгоня.

1973 Майже 100 дітей показувало свої співочо-музичні здібності. Переможцями у молодшій групі стали Л. Марцінюк з Семпополя (I місце), В. Наконечний з Новоток (II місце), І. Шумада з Ельблонґа (III місце). У старшій групі першою стала Н. Зозуля з Журавця, другими – І. Назар, Я. Пасічник, І. Харко з Новоток, а третіми – П. Чех і А. Кремінська з Ґданська, Я. Шумада, Л. Фоліусевич, І. і Б. Пуцько з Ельблонґа, І. Лензер і Х. Мільчак з Журавця та М. Ромасюк зі Штутова. За спів та гру на інструментах у наймолодшій групі першою премією відзначено Л. Марцінюк, другою – М. Костик, третьою – сестри О. та А. Савчук. У групі старших учнів найкращою виявилася М. Біда, друге місце посіла І. Пуцько, третє – М. Левунь. Вирізнено рисункові роботи Л. Марцінюк, А. Фешак, М. Дембіцької та І. Харко.

1974 У весняному конкурсі виступило понад 70 юних декламаторів та співаків. Виступи оцінювало журі у складі Л. Горак, А. Ментух, Г. Сенюта, М. Смолій, В. Богун. У групі дошкільнят вирізнено І. Шумаду з Ельблонґа, О. Савчук з Маженціна, Д. Костика з Ґданська. У середній групі нагороджено К. Романчук і М. Костик з Ґданська, Я. Леськіва, Я. Чебеняка з Ольштина, М. Гурак з Ельблонґа. Серед старшокласників перші місця зайняли Д. Пашкевич і П. Чех з Ґданська, Я. Шумада і Л. Фоліусевич з Ельблонґа, Х. Білас і Н. Зозуля з Журавця. За спів відзначено

сестри Бажан з села Цішента, М. і Д. Костиків з Ґданська, О. і А. Савчук з Маженціна та Ю. Чебеняка з Ольштина. За музичні твори, виконані на піаніно вирізнено М. Костик і Я. Чебеняка. Найкращі рисунки виявилися авторства С. Фешака, С. Чебеняка, І. Кравчук, А. Фешак, Я. Костика, Г. Леськів, З. Мица, О. Баган та І. Харка.

1975 Ювілейний X конкурс зібрав понад 70 юних артистів. У групі дошкільнят вирізнено п'ятирічного І. Шумаду з Ельблонґа та чотирирічного Б. Савчука з Маженціна. З-поміж учнів 1–4 класів лауреатами першої нагороди стали Л. Марцінюк з Семпополя, К. Романчук з Ґданська та Х. Гутовська з Журавця. У групі учнів 5–8 класів перше місце присуджено І. Зозулі з Журавця. Серед інструменталістів нагороджено Б. Сташко та Є. Процика з Осташева, а за спів – А. та О. Савчук з Маженціна. За малюнки перше місце присуджено А. Фешак з Лемборка. Вручено також дві спеціальні нагороди – нагороду від дитячої газети «Світанок» отримав Я. Шумада з Ельблонґа за добре прочитаний вірш М. Петренка «Ми батьків собі не вибирали», а нагороду Головного правління УСКТ присуджено дітям з Кемпнева за монтаж віршів і пісень. Нагороду вручила Любомира Кобеляк – спеціаліст українського шкільництва.

1976 У конкурсі взяло участь понад 70 дітей з Кемпнева, Новоток, Янтара, Бранєва, Семпополя, Пенєнжна, Залізної Гори, Пйотровця, Осташева, Дружна, Лемборка, Гданська та Ельблонґа. Конкурс присвячено ювілеєві XX-ліття УСКТ. Нагороджено, м.ін., Є. Фоліусевич, М. Харко, І. Шумаду, І. Зарічну, Я. Вітика, О. Федірко.

1977 Справжнє захоплення глядачів на черговому конкурсі викликали малята: чотирилітні Є. Фоліусевич з Кемпнева та К. Завадська з Пенєнжна, а також І. Шумада з Ельблонґа, Є. Козюпа з Журавця, О. Федірко з Бранєва, К. Романчук та Д. Пашкевич з Гданська, А. та О. Савчук з Маженціна, К. Теслюк з Новоток та Д. Козак з Пенєнжна. Діти з Гданська порадували віночком українських народних танців. Першою нагородою за гру на скрипці відзначено М. Гурак з Ельблонґа, а за найкращий рисунок Я. Костика з Гданська.

1978 Провідним гаслом чергового конкурсу було «Рідна мова, школа, мама». Свято відкрили маленькі бартошичани, які проспівали пісню на слова Т. Шевченка. Виступили також діти з Залізної Гори, Маженціна, Кемпнева, Новоток, Журавця, Лелькова, Семпополя, Гданська, Варшави, Гурова-Ілавецького та Ельблонґа. У їх виконанні звучали пісні та вірші про мову, маму, школу, Україну. Серед учнів початкових класів вирізнено І. Шумаду і А. Вербового з Ельблонґа та А. Поливко з Гданська. У найчисленнішій, середній групі нагороджено Л. Марушечко з Бартошиць, М. Харко з Новоток, Є. Козюпу та Х. Гутовську з Журавця, Г. Колача

з Семпополя. Серед старших учасників найкращими декламаторами виявилися: О. Лихач і Б. Яцевич з Семпополя, Д. Винар, Т. Калішук і М. Манькут з Бартошиць та Л. Бакун з Журавця.

«Незабутніми є картинки перших конкурсів, коли старенькі бабусі самотужки навчали та за свої кошти привозили сюди своїх онучат, щоб ті показали на сцені» – Андрій Наконечний – один з перших організаторів.

1979 На конкурс приїхали діти з Пакош, Лемборка, Кемпнева, Журавця, Дружна, Пенєнжна, Кветніка та Ельблонґа. Серед наймолодших журі нагородило Є. Фоліусевич з Кемпнева, І. Шумаду з Ельблонґа та К. Демкович з Пакош. У середній групі вирізнено Х. Гутовську, Є. Козюпу, Б. Волощакевича, а у найстаршій – А. Савчук, М. Дембіцьку (I місце), О. Гутовську, А. Кушку, Г. Фоліусевич (II місце), А. Шевчук, Л. Бакун, Я. Леськіва (III місце). Серед виконавців пісень I місце здобули сестри Д. і М. Сосновські з Кветніка, II місце – І. Волощакевич з Гданська, III місце – М. Дембіцька з Дружна та дуєт О. і А. Савчук з Маженціна. З-поміж кільканадцяти художніх праць найкращими виявилися малюнки М. Дембіцької та Є. Козюпи.

1980 На XV дитячому святі, крім учасників дошкільного і шкільного віку, виступило двох переможців колишніх конкурсів, а тепер вже активних діячів громади – С. Дембіцький і М. Кертичак. Серед дошкільнят найкращою декламаторкою виявилася Г. Бурачук. Друге місце зайняв Я. Дацько, третє – Т. Куцай. «Світанкову» нагороду за виконання пісні отримала А. Кулик. Серед учнів початкових класів I місце здобув І. Шумада з Ельблонґа, II – Є. Фоліусевич з Кемпнева, III – А. Кобляк з Маженціна. У групі учнів середніх класів I місце здобула М. Бундз з Пакош, II – Х. Гутовська з Журавця, III – О. Савчук з Маженціна. З-поміж найстарших учасників конкурсу найкращою декламаторкою стала М. Дембіцька з Журавця, другу нагороду отримала О. Гутовська з Журавця, а третю – З. Бунько з Топольна. Нагороду «Світанку» отримала також А. Гарасим з Журавця та сестри Савчук за довголітню участь в ельблонзьких конкурсах.

1981 Конкурс згуртував понад 60 дітей з Ельблонґа, Журавця, Маженціна, Кемпнева, Топольна, Пакош, Лемборка, Вензіни. Журі за гарне декламування призначило «Світанкову» нагороду М. Бундз з Пакош. У групі дошкільнят I місце зайняв С. Батийко з Лемборка, II – О. Палюшок з Ельблонґа, III – М. Бурачук з Маженціна. Серед старших дітей вирізняє Є. Фоліусевич з Кемпнева, А. Вербового з Ельблонґа, І. Чорнобай з Лемборка, К. Демкович, А. Нісевич, А. Дацько з Пакош. У найстаршій групі нагороди отримали: О. Савчук з Маженціна, А. Чорнобай з Лемборка, О. Наконеч-

на з Ельблонґа, Х. Гутовська, М. Дембіцька з Журавця та Є. Шевчук з Пакош. Серед збірних виступів найкращими визнано групи з Пененжна і Журавця. Зворушливим моментом було прощання восьмикласників.

1982 Конкурс не відбувся з огляду на воєнний стан у країні.

1983 Уперше на конкурс приїхали діти з Кошаліна і Валча. Крім них на сцені виступали виконавці з Осташева, Маженціна, Ельблонґа, Древниці, Орлова, Вензіни, Пакош. Весняний розмай у зал ельблонзького конкурсу внесли діти з Пененжна. Їхні барвисті строї та програма, присвячена мамі, створили неповторний, сердечний настрій. До сліз зворушували наймолодші, які гордо розказували про те, ким вони є. Вирізнєння отримали М. Крайник та К. Демкович з Пакош, А. Дацько та І. Шумада з Ельблонґа, Є. Рибалт та А. Оларчук з Валча, А. Степан з Осташева та Л. Вербова з Древниці. Серед молодших нагороджено А. Меха та С. Сушака з Ельблонґа, О. Боровик, М. і Т. Бурачук з Маженціна, Л. Кулик з Пененжна. У середній групі перемогли З. та А. Юшко з Осташева, І. Сушак з Ельблонґа. Нагороду «Світанку» за найкращий груповий виступ отримали діти з Кошаліна, яких підготувала вчителька Р. Цап.

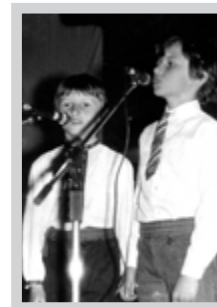

1984 На черговому конкурсі за найкращий виступ вирізнено дітей з Пененжна, Кошаліна, Осташева і Гданська. У групі дошкільнят нагороджено А. Дембіцьку з Ельблонґа та А. Лихолат з Пйотровця. У молодшій шкільній групі вирізнено М. Коберовську, А. Вербову, Є. Палюшок, М. Бурачук, А. Меха з Ельблонґа, Б. Кіха з Пйотровця. У середній групі відзначено О. Кіх з Пйотровця, Р. Кілика з Бартошиць, Г. Палюшок з Ельблонґа, Т. Бурачук з Маженціна, А. Фоліусевича з Кемпнева. З найстаршої групи нагороджено К. Демкович з Пакош, А. Зозулю і А. Вербового з Ельблонґа, М. Швед з Бартошиць, Є. Фоліусевич з Кемпнева. Нагороду «Світанку» отримала восьмикласниця А. Нісевич з Пакош, яку підготував вчитель А. Дудак.

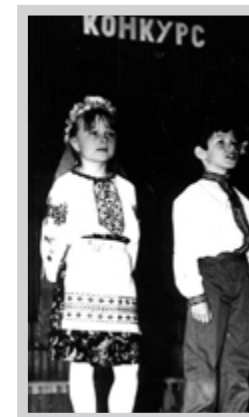

1985 У музичній школі зібралося понад 100 учасників з 14 місцевостей. Переможцями конкурсу стали А. Мацинська, А. Лихолат, А. Кунчик, М. Коберовська, І. Бревка, О. Шумада, І. Шевчук, Й. Угрин, А. Вербова, Л. Бунда, Г. Палюшок, І. Шумада, А. Поленик, А. Зозуля, А. Вербовий, Є. Фоліусевич, О. Кіх. «Світанкову» нагороду за прекрасну рецитацію отримав О. Шумада з Заброста-Великого. За спів вирізнено Л. Іванюх, а найкращими груповими виступами були програми дітей з Топшин, Пененжна, Ґурова-Ілавецького і Гданська.

1986 Ювілейний XX конкурс доручено вести представникові ельблонзької молоді І. Бродюку. Зворушливими були виступи І. Бревки з Каролева, А. Столиці з Пасленка, а також Є. Божик, М. і Є. Палюшок, К. Мелех, Є. Мех, А. Дембіцької, А. Лихолат, В. Тяхтія, О. і Я. Боровиків, П. і О. Грицини, М. Коберовської, О. Шумади та А. Кузьмича. Непересічно вокально обдарованою виявилася Л. Іванюх з Заброста-Великого. У групі найстарших школярів вірші найкраще читали Є. Фоліусевич, А. Вербовий, М. Столиця, К. Зозуля і З. Юшко. Нагороду «Світанку» призначено О. Кіт з Пйотровця. Школярі з осташевського пункту навчання, яких підготувала вчителька Х. Серкіз, зворушливо розповіли про маму, а юні ельблонжани, яких підготували М. Гутовська та І. Будзинська, у хореографічній програмі про весну проявили свій танцювальний хист.

1987 Немалі естетичні враження принесли виступи дітей з Пасленка, Пененжна і Ґлембоцька. Тематично з весною і святом матері були пов'язані виступи наймолодших артистів. Найстарші учасники декламували твори Шевченка. Поетичну композицію, присвячену Мілі Лучак, вдало підготували діти з Маженціна. Найвищу оцінку журі отримав груповий виступ малих ельблонжан. Друге місце приділено групам з Пасленка і Ґлембоцька, третє – учням з Маженціна і Пе-

ненжна. У наймолодшій групі нагороджено О. Кравчишин з Пасленка, А. Дембіцьку з Ельблонґа та І. Бревку з Каролева. У другій групі нагороди отримали А. Лихолат з Пйотровця, П. Проць з Загаїв та М. Коберовська з Ельблонґа. У третій групі найкращими визнано О. Кіх, В. Сидор з Пйотровця та Г. Саган з Бранєва. Незрівняний в цілому конкурсі був виступ А. Кузьмича з Пасленка, який отримав спеціальну нагороду. Virізнено також А. Шулякевича з Ельблонґа та братів Тяхтіїв з Маженціна.

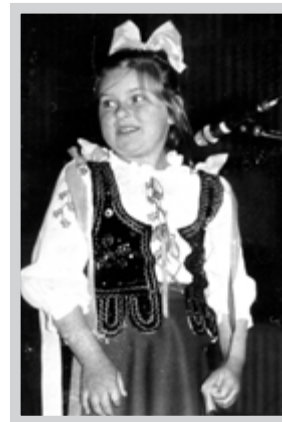

«Конкурси спричиняються до того, що учень після закінчення початкової школи йде до українського ліцею, захоплюється рідною культурою» – Андрій Дудак – учитель з Пакош, методист української мови.

1988 Понад сотня дітей прибула до Ельблонґа, щоб проявити свою прив'язаність до батьківської культури, любов до слова, закоханість у материнську пісню і танець. На сцені музичної школи виступали діти з Маженціна, Глембоцька, Загаїв, Пакош, Пасленка, Осташева, Галін, М'ястка, Стеґни, Гданська, Пенєнжна, Бранєва, Пйотровця, Ельблонґа. Конкурс вели традиційно колишні його учасники – Х. Гутовська і А. Шмигельський. З першими декламаторськими виступами проявили себе наймолодші – К. Стех, А. Назар, О. Остап зі Стеґни, а з першими піснями – К. Місило, М. Борис

з Пенєнжна та А. Шулякевич з Ельблонґа. У наймолодшій групі найкращою декламаторкою виявилася А. Шевчик з Пакош, вирізнилися М. Серкіз з Осташева та П. Баран з Ельблонґа. Серед старших запам'яталися А. Лихолат з Пйотровця, А. і К. Сидор з Бранєва, А. Мех з Ельблонґа. У групі найстарших школярів найкращими читцями поезії стали І. Шевчик з Пакош, Б. Кіх з Пйотровця та Р. Кілик з Галін. Сольним співом української пісенної класики вирізвився А. Кузьмич з Пасленка. Нагороду «Світанку» призначено І. Шевчик. Діти з пункту навчання у Пасленку, підготовлені вчителькою І. Кравчишин, представили поетичний монтаж «Моїй Україні». «Веретенко» з Гданська, підготовлене Б. Білою і Н. Романчук, кружляло у дитячому таночку. З М'ястка з М. Гнатом приїхала танцювально-співоча група «Вігор». Діти з пункту у Загаях із вчителькою М. Логін представили словно-музичний монтаж, учні з Маженціна, підготовлені А. Грициною, привезли вінок віршів. Глембоцька група з опікунами І. Омелян та С. Баб'як сплели вінок з віршів і пісень про Батьківщину. Діти з Пенєнжна з вчителькою М. Доскоч присвятили програму хрещенню Русі. Ельблонзькі «Малята», до яких приєдналися діти з Маженціна і Стеґни, захопили публіку мальовничою інсценізацією та танцем. Дітей підготували І. Будзинська і М. Гурак.

1989 У святі взяло участь 40 індивідуальних виконавців та 5 колективів, всього біля 100 дітей з Пасленка, Пакош, Осташева, Залізної Гори, Стеґни, Ельблонґа, Маженціна, Валча, Пенєнжна, Пйотровця, Лелькова, Глембоцька, Загаїв. Вшановуючи 175 роковини від дня народження

Кобзаря, учасники спільно проспівали «Садок вишневий», а вірші Шевченка лунали у виступах багатьох артистів. Окрему увагу звернули на себе виконавці пісень – А. Шулякевич з Ельблонґа, який також грав на акордеоні, та А. Кузьмич з Пасленка. З поетично-музичними п'єсами виступили учні з Пененжна, Пйотровця та Загаїв. Огляд закінчився танцювальною картинкою у виконанні ельблонзьких дітей. Серед дошкільнят нагороджено А. Путька, П. Барана та М. Будзинського, серед школярів – А. Шевчик, П. Баран, О. Кравчишин, О. Терепенко, Є. Проць, Н. Келлер, І. Шевчук, О. Грицину, Н. Нецьо.

1990 Конкурс згуртував дітей з пунктів навчання української мови з Ельблонґа, Пененжна, Пасленка, Пакош, Залізної Гори, Ґурова-Ілавецького. Діти з Пененжна виступили з програмою про українську мову. Цікаву патріотичну композицію представили артисти з Ґурова-Ілавецького. Багато радості внесли діти з Пасленка, які підготували міні-п'єсу про весну. Танці, співи і вірші представили юні ельблонжани. В наймолодшій групі вирізнено А. і Н. Путько, І. Шевчук, П. Барана, М. Будзинського, П. Шмигельського, П. Шумаду. За спів нагороджено А. Шулякевича і М. Палюшок. У старшій групі вирізнилися Й. і А. Шевчик, І. Лучковська і М. Явчук. У найстаршій групі нагороджено А. Столицю і А. Ядчик. Серед колективних виступів найбільше сподобалися артисти з Пасленка, яким присуджено I місце. Дальші місця зайняли діти з Ґурова-Ілавецького і Пененжна.

1991 На ювілейний XXV конкурс приїхало біля 200 дітей, більшість яких впевнено і з усмішкою представляло свої творчі надбання. Ельблонзькі «Малюта» показали глядачам мальовничу казку «Колобок», старші заохочували вступати в ряди молодіжної організації Пласт. Багато патріотичних акцентів внесли «Незабудки» з Ґурова-Ілавецького, які присвятили програму Україні. Про значення батьківської мови розповіли учні з пункту навчання української мови в Кандитах. Старшокласники з Пененжна підготували низку віршів і пісень про долю батьківщини, молодші – повели глядачів у колоритне шкільне життя. Колектив з Новиці вніс багато веселощів, які проявлялись у дитячому зображенні життя звірят у лісі. З гарною добіркою віршів «Квіти України» виступили учні з Пасленка, які дуже гарно володіють рідною мовою. До поетичного слова, в якому зображена краса української природи, сягнули діти з Загаїв. З дзвінким українським словом і піснею виступили діти з Лелькова, присвячуючи програму матері. На особливу увагу заслуговував сольний спів А. Дембіцької, М. Палюшок, А. Шулякевича з Ельблонґа, Д. Пеленської і О. Гнатюк з Ґданська, М. Терепенець з Ґлембоцька. Традиційно появилася також зразкова декламація художнього слова. Журі цього року стануло перед дилемою, кого вирізнити, коли всі були найкращими. Відтак, у наймолодшій групі нагороджено А. Тиравського, О. Туцьку та М. Кисловську, серед старших – М. Палюшок, А. Дембіцьку, А. Шулякевича, Д. Пеленську, О. Гнатюк, М. Терепенець, А. Стажець, Є. Проць, А. Шевчик, Я. Хариш, Я. Лихолат, а у найстаршій групі перемогли А. Лихолат, П. і О. Грицина, Н. Келлер, Д. Шевчик. Серед колективних виступів перше місце призначено дітям з Пасленка, друге –

дітям з Ґурова-Ілавецького, третє – дітям з Новиці. Нагороду «Світанку» отримали пластуни з Ельблонґа. Кожного учасника ювілейного конкурсу обдаровано дипломом і сувеніром. Не бракувало теплих слів, почесних грамот і квітів, складених на руки невтомних вчителів і керівників колективів С. Баб'як, Т. Беднаж, І. Будзинської, К. Вітковської, А. Грицини, М. Гурак, А. Дудака, М. Кіх, І. Кравчишин, С. Лихолат, Г. Мазурко, К. Назар, Н. Ортинської, О. Осціславської, С. Рацької, Л. Тхір, В. Харидчака, Д. Ядчук. Гістьми свята були дитячі фольклорні колективи зі Львова («Джерельце») і з Москви та джазово-кабаретна група «Стефцьо і Юрцьо» зі Львова. З приводу ювілею на сцені появилися також колишні учасники, яких дитяча стежинка пролягла через ельблонзькі змагання. Сценічний деб'ют пригадали М. Кертичак, який, так як 25 років тому, прочитав Шевченкове слово, брати Р. і М. Мачишини (співачи дзежґонської «Зорі»), І. Шумада (теперішній конферансьє), А. Вербова, для якої танець став життєвою пристрастю, П. і П. Баран (гумористичний скетч) та група учнів Ґурова-Ілавецького ліцею. Шлях зростання конкурсу пригадав його засновник П. Кремінський, імена тих, що були причетними до організації заходу, зачитав А. Наконечний. Серед них знайшлися вчителька М. Гутовська – щорічна голова комісії конкурсу, М. Доскох – безмежно віддана вчителька дітей з Пенєнжна, А. Дудак – учні якого щорічно ставали зразковими декламаторами та багато інших. Завдяки заходам І. Будзинської повернуто малюнкову частину, на яку надіслано 77 робіт. Уперше конкурс записувало Українське центральне радіо з Києва.

1992 XXVI конкурс декламації, співу, музики і рисунку започаткував друге чвертьвіччя дитячих зустрічей. Більше сотні дітей з Польщі та з Москви пройшло крізь сцену, даруючи глядачам насолоду від зразково передставленої програми. Багато школярів виступило в поетично-музичних монтажах. Особливу увагу звернув колектив «Жайворонки» з Паслен-

ка, який на високому художньому рівні представив неповторні плетива слова, музики і танцю, змістовно підібрані до вікових можливостей дітей. Дві вікові групи «Жайворонків» (понад 40 дітей) з вчителькою І. Кравчишин стали візитною

карткою Пасленка, програма «Без калини нема України» захопила глядачів. Виступили також діти з Ґлембоцька, Лелькова, Битова, Ґданська, Нового Двору, Ельблонґа, у програмах у яких перепліталися пісні і вірші. Не забракло також гумору. Святу притаманним був сольний спів та гра на інструментах. Серед виконавців були Д. Пеленська, О. Гнатюк з Ґданська, А. Шулякевич, Є. Мех, М. Палюшок з Ельблонґа, К. Стороняк з Нового Двору. З Україною пов'язані були виступи читців поезії з середньої та старшої вікової групи, а дошкільнята та молодші учні розказували про весну, про маму. З наймолодшої групи вирізнено О. Харко з Бранєва, М. Самуль з Пасленка, А. Галушак, П. Шмигельського з Ельблонґа. У середній групі переможцями стали А. Шевчик з Пакош, Я. Лихолат з Пйотровця, А. Шелест з Нового Двору, Ю. Зайло з Ельблонґа. Серед найстарших вирізнено А. Лихолат з Пйотровця, П. Грицину з Нового Двору, О. Гнатюк, К. Стороняк з Ґданська, Д. Шевчик з Пакош. За сольний спів вирізнено М. Палюшок і А. Шулякевича з Ельблонґа. Пасленчани отримали першу нагороду, нагороду кураторії освіти й виховання та нагороду «Світанку». Нагороду президента міста Ельблонґа призначено колективові з Москви, а нагороду воєводи – учням з Лелькова.

1993 На черговий дитячий конкурс з'їхалося понад 150 дітей, в тому числі з Пасленка, Гданська, Лелькова, Пененжна, Маженціна, Пйотровця, Пакош, Бранєва, Стеґни, Лемборка, Дзежґоня, Ельблонґа, Щецина, Свендкова, Плют. Сцена рясніла від барвистості дитячого одягу та усмішки малят, які впевнено розповідали про природу, шкільне життя, маму. Рівень був відносно високим, що збуджує подив для важкої і не завжди доцінюваної праці вчителів. Учні з Пененжна представили себе у програмі «День мами» і гри на бандурах. Група з Лелькова виступила в гарному пісенно-словесному монтажі «Без верби і калини нема України». Не менш цікавою була інсценізація ельблонжан – «Подорож в казку» та «Приморських фурфурят» зі Стеґни. Повнотою розмаю виповнилась сцена, коли появились «Жайворонки» з Пасленка – біля 60 дітей у співі, хороводах, грах, представило гаївки. Несподіванкою став виступ «Мальв» зі Щецина, переплетений танцем, живим словом, кабаре та інструментом. Уперше на ельблонзькій сцені появилася гра на електронних інструментах – велику групу дітей зі Стеґни, Пасленка і Ельблонґа підготував вчитель музики з України В. Кохановський. У збірних виступах першу нагороду отримали «Жайворонки» з Пасленка, II місце – група дітей з Лелькова та «Мальви» зі Щецина, III місце – діти з Пененжна та група з Ельблонґа. Спеціальне вирішення отримав колектив «Приморські фурфурята» зі Стеґни. В категорії декламації у наймолодшій групі нагороджено: А. Путька з Гданська (I місце), М. Самуль і Т. Савчака з Пасленка (II місце), Р. Путька з Гданська і О. Харко з Бранєва (III місце), у старшій групі: І. Шевчик з Пакош (I місце), Я. Лихолат з Пйотровця та Ю. Зайло з Ельблонґа (II місце), М. Ко-

рисько з Плют та А. Жук з Пасленка (III місце), серед найстарших: О. Гнатюк з Гданська (I місце), А. Шевчук з Пененжна та К. Мелех з Пасленка (II місце), І. Кисловську з Пйотровця (III місце). В категорії співу нагороджено М. Галушак зі Стеґни, Б. Кошик і О. Глушик з Пасленка та Н. Фоліусевич з Дзежґоня, в категорії гри на інструментах – О. Гнатюк і Д. Пеленську з Гданська та групу бандуристок з Пененжна. У рисунковій частині конкурсу вирішено П. Райтар з Сянока, О. Глушик, Т. Савчака, М. Пашко, О. Кравчишин, А. Туцьку з Пасленка, О. Мірилович, А. Філя з Білого Бору, О. Бачик, А. Яремко, П. Хащина з Перемишля, М. Келлера з Бранєва.

1994 На XXVIII конкурсі відступлено від нагород. Це втішило дітей, які часто подвійно переживали, виступаючи перед журі. У святі взяло участь понад 200 дітей. Перед публікою виступили юні бандуристи з Пененжна і Кентшина. Вперше на ельблонзькій сцені показали себе діти з далекого Сянока з програмами «З молодих літ Шевченка» та «Лемківські забави». «Жайворонки» з Пасленка пригадали значення віночка в обряді українського народу. Учні зі Стеґни у програмі «Ринок» поєднали побутові сцени із щоденного життя з гумористичним акцентом. Діти з ельблонзької «Веснянки», втілюючись у постать звірят, повели повчальну п'єсу «Біда навчить». Традиції, пов'язані з Різдвом, представили діти з Моронґа. З індивідуальними декламаціями і співами виступили діти з Гданська, Маженціна, Заброста-Великого, Плют, Залізної Гори, Дзежґоня і Бранєва.

1995 На конкурс приїхали діти з Пасленка, Дзежгоня, Гданська, Пененжна, Валча, Глембоцька, Пйотровця, Пакош, Моронґа, Стеґни, Бранєва, Лісова, Ельблонґа. Свято відкрили «Жайворонки» з Пасленка, які принесли глядачам неабияку насолоду від естетики слова, танцю, музики і одягу. Колектив «Веселка» з Валча у свою програму вплив багато співу, сценічного руху та класичного танцю. «Приморські фурфурята» зі Стеґни подарували спільну забаву, насичену гумором у програмі «Фур-фур школа півтора вар'ята». Діти з Ельблонґа розповіли про великодні звичаї, з подібною програмою виступили діти з Бранєва. Група старшокласників з Пененжна та учні з Моронґа виступили з композицією колядок і різдвяних віршів у «Вертепі». Як завжди найбільше було індивідуальних виступів – декламації перепліталися з музичними творами. Тради-

ційно відбулося прощання з учнями, які закінчують початкову школу. Організатори подбали також, щоб діти змогли розважатися в пленері, при спільному вогнищі.

«Конкурси роблять дуже велику справу, бо вони згуртовують і нас, учителів, і дітей, і громадськість, самих батьків, українців у селах і в тих містах, звідки діти приїжджають, бо ж нас розкинено. І саме цей дитячий фестиваль допомагає людям зійтися, побачити один одного, показати досягнення в праці з дітьми» – Богдан Маєр – вчитель української мови в Ельблонзі, Моронзі і Дзежгоні.

1996 XXX ювілейна зустріч дітей здобула статус фестивалю, що більше відображало характер заходу, оскільки вже кілька років не призначалося нагород за виступи. На фестивалі переважали декламації та сольні інструментальні виступи. «Жайворонки» з Пасленка виступили зі зворушливою програмою про батьківську хату, яка залишилася на рідних землях і закликали своїх дідусів, щоб завезли їх до неї. На традиції посилалися також діти з Мінґайн у програмі «Найдоржче слово – мати». До менш серйозних дитячих мотивів сягнули учні з Ельблонґа та з Лемборка, які підготували словно-музичний монтаж про шкільне життя. Вміло підібрані були тут костюми і сценічне оформлення. «Приморські фурфурята» зі Стеґни цього року розказували про дитину, яка народилася в «Перефурфурятичах» зразу з тризубом, жовто-блакитними очима, у вишиваній сорочці і закричала «Слава Україні!» Всі учасники свята отримали дипломи.

1997 Четверте десятиріччя ельблонзького свята розпочало понад 250 дітей. Фестиваль знайшов як завжди широке відлуння серед української громади. Вчителі, батьки і діти щораз більше цікавляться вивченням рідного слова і пісні, а це видно на сцені. Славними і очікуваними були діти з Пасленка, які представились у в'язанці народних пісень та мальовничій картині, пов'язаній з природою. З кожним роком більш різноманітнішими стають інсценізації школярів зі Стеґни, які цим разом закликом «Шануймося, любімося, усміхаймося!» звернули увагу на деякі риси

у міжлюдських відносинах. Учні з Глембоцька і Лелькова підготували програму до скорботної річниці Акції «Вісла» – «Гіркий хліб виселення». Гданська група дітей торкнулася близької кожній дитині темі материнської любові. Ельблонжани у добрій інсценізації показали українські народні казки. З в'язанкою віршів про шкільні будні виступили учні з Мінгайн. Серед учасників не забракло дітей з Пйотровця, Залізної Гори, Маженціна, Пакош, Ельонок, Пенцішева, а також «Сянічка» з Сянока з виступом, присвяченим Б. І. Антоничу. Фінальна сцена показала, що зацплене малятам батьківське слово буде супроводжувати їх у дорослому житті. Додатковим подарунком став концерт танцювального ансамблю «Сонечко» з Тернополя.

1998 На черговому фестивалі виступило 330 дітей, на що з задоволенням звернув увагу перший організатор заходу і вірний його оглядач П. Кременський, який дочекався вже сценічних успіхів внучат. На сцені не забракло дітей з Пасленка, Ельблонга, Стегні, Пененжна, Глембоцька, Гданська, Залізної Гори, Мінгайн, Гурова-Ілавецького, Валча, Ельонок, Перемишля, Львова і Калінінграду. Як завжди радість справили «Жайворонки» з Пасленка з цікавими, повними руху і співу програмами про Україну та про весну. Ельблонзька «Мала Горпинка» дозволила собі на гумористичну картинку про шкільні будні, а колектив з пункту навчання в іншій програмі ішов в природу шукати квіточок. Амбітні ельблонжани проявили себе також як джазмени і гумористи в ансамблі «Клан». «Фур-фурята» зі Стегні черговий раз бавились і розвеселяли публіку. З радістю сприймається присутність на фестивалі групи дітей з Моронга з добрим володінням рідної мови. Учні з Пененжна у програму «День

мами» вплели елементи патріотизму. Глембоцька група, яка вирізняється винятковою розспіваністю, звернулася з поклоном до Шевченка. Гданщани представили казку «Чарівний перстень». Діти з Залізної Гори у програмі «Я не бачив України» висловили бажання побувати в Батьківщині, а діти з Мінгайн звернулися до глядачів словами «Шануймо батька і матір». Після років перерви до Ельблонга прибули учні з Гурова-Ілавецького, згуртовані в колективі «Думочка», даруючи майстерно виконані танці та веселий спів. Вірним учасником фестивалю є «Веселка» з Валча, яка у свій репертуар вплела достойно виконаний танець з рушниками та казку з піснею «Іди, іди чорна куро додому». Учні з перемиської «Шашкевичівки» в подарунок привезли хоріві пісні, підсилені бандурною музикою. Не забракло також індивідуальних виступів. Додатковою прикрасою свята став виступ славного хору «Дударик» зі Львова та ансамблю «Квіти» з Калінінграду. З виняткою сердечністю організатори попрощали восьмикласників. Концертний зал був упродовж двох днів вщерть заповнений виконавцями, глядачами і гістьми.

1999 Дводенне свято відвідало майже 300 дітей, які представляли пункти навчання української мови, що діють на Ельблонщині, а також діти з Гданська, Черемхи, Бартошиць, Моронга і Львова. Першого дня, триваючий майже чотири години концерт розпочали учні з Мінгайн, презентуючи музично-поетичну програму, збудовану на творах Т. Шевченка. Дівочий вокальний квартет з Осташева подарував веселі народні пісні, діти з Пасленка та з Гданська декламували вірші українських поетів, група з Залізної Гори підготувала програму «Серед лугу», присвячену Святу ма-

тері. В інтерпретації ельблонжан звучали вірші, пісні та інструментальні твори. Учні з Годкова представили весняну програму, а Пйотровець показав «Вертеп». У композиції «Мандрівка в Україну» виступили діти з Моронґа. Перший фестивальний день закінчили учні зі Стеґни, які, крім віршів, привезли кільканадцять

інструментальних творів народних пісень. Фінальний недільний концерт, на якому серед публіки були присутні, зокрема, депутат М. Чех, консул України в Ґданську С. Герман, голова ОУП М. Кертичак, заступник голови Сеймику воєводства М. Сич та ініціатор фестивалю П. Кременський, почав ансамбль пісні і танцю «Лісова пісня» з Бартошиць, який показав неабияку майстерність. Пізніше виступили ще юні артисти з Ґданська, Стеґни, Глембоцька, Ельблонґа, Черемхи. Завершенням був концерт ансамблю «Рушничок» зі Львова.

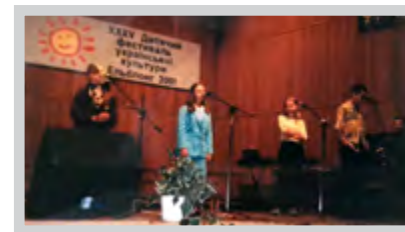

2000 Як почесний гість фестивалю виступило «Сонечко» з Тернополя. «Мала Горпинка» у жартирливій програмі «Біла реформа в чорних кольорах» прокоментувала щоденні проблеми з охороною здоров'я, а юні пасленчани розказали казку про ріпку. Патріотичні програми представили діти з Ґданська («Оповідання про Січових Стрільців»),

Лелькова («Ми діти твої, Україно»), Оструди («Рідна мова») та Дзежґоня («Тарасовими шляхами»). Діти з Пенєнжна і Ґуро́ва-Ілавецького виспівували українські народні пісні, а колектив з Бартошиць – веснянки.

2001 На ювілейний XXXV Дитячий фестиваль приїхало понад 280 учасників, у тому 24 ансамблі: діти з пункту навчання української мови та колектив «Чорнобривка» з Пенєнжна, колектив «Гілочка» з Черемхи, група «Українська дітвора» з Лелькова, колектив «Ельблонжани», група «Малята» з Маженціна, колектив «Метелики» з Лелькова, «Кентшинські бандуристки», колектив «Метелики» з Моронґа, сімейний колектив «Столиця» з Поморської Вси, кабаре «Мала Горпинка» з Ельблонґа, колектив «Фур-фурята» зі Стеґни, колектив «Думочка» з Ґуро́ва-Ілавецького, колектив «Лісова пісня» з Бартошиць, діти з Бранєва, Ґданська, Доброго Міста, Мінґайн, Оструди, Янтару, Дзежґоня. Гостем фестивалю був театр «Голос» з Чернівців. Ювілей став нагодою для спогадів і нагородження його перших організаторів і вчителів.

2002 Цього року приїхало до Ельблонґа 360 дітей з різних сторін: Оструди, Ґуро́ва-Ілавецького, Янтара, Стеґни, Бранєва, Ґданська, Бартошиць, Ольштина, Лукти, Пасленка, Пенєнжна, Залізної Гори, Мінґайн, Ельблонґа, Осташева, Маженціна, Заґаїв, Барця́н. Стало вже традицією, що

кожного року на фестиваль приїжджають діти з рідних земель – цього року були це гості з Лемківщини – колектив «Веретено» з Лося та Ю. Дошна.

2003 Через сцену пройшло близько 380 дітей. Фестиваль збагатили своєю присутністю гості – генеральний консул України в Гданську З. Куравський, представники міської влади Ельблонґа і Тернополя, голова Сеймику воєводства М. Сич, голова ОУП М. Кертичак. З огляду на велику кількість виконавців, крім концертів в кінотеатрі «Святовід», відбувся третій концерт у парку дозвілля «Нова Голландія». Протягом двох днів виступили, м.ін., діти з Бартошиць, Лелькова, Пенєнжна, Пасленка, Більська-Підляського і Дубич-Церковних. Гостинно виступило «Сонечко» з Тернополя.

2004 На фестивалійній сцені презентувалися різні за формою і змістом жанри – вірші, пісні, танці, словесно-музичні композиції, казки, кабаре. Виступили колективи «Калина» з Пасленка, «Кульки» з Мінґайн, «Едельвейс» з Годкова, «Світло» з Моронґа, «Сонечко», «Кобза» і «Лісова пісня» з Бартошиць, «Лельківські веселушки» з Лелькова, «Думочка» і «Перевесло» з Ґурова-Ілавецького, а також діти з Ельблонґа, Гданська,

Пенєнжна, Дзежґоня, Пйотровця, Мікошева, Янтару, Стеґни, Оструди й Ольштина. Вперше прибули також діти з Лігниць. Наскільки сильним є бажання брати участь у фестивалях – доказали гімназисти з Пенєнжна, яких не зупинила тимчасова недуга вчителя і з власної ініціативи допрацювали інсценізацію «Сватання». Виходячи назустріч очікуванням дітей, як і торік, один концерт виведено під відкрите небо, де після виступів діти могли погратися.

2005 Упродовж двох днів сценою Центру культури і міжнародного співробітництва, а також амфітеатром у парку «Нова Голландія» заволоділи школярі з Бартошиць, Дзежґоня, Венґожева, Пасленка, Ґурова-Ілавецького, Годкова, Лелькова, Ельблонґа, Нового Двору, Кентшина, Мінґайн, Бранєва, Оструди, Ольштина і Моронґа. Гостинно завітав ансамбль «Сонечко» з Тернополя. З піснею, танцем і словом виступило кільканадцять дитячих гуртів. Артисти показали добрий рівень мовної культури, музичного супроводу та сценічного виразу. Патронатом захід обняв голова Вармінсько-Мазурського сеймику М. Сич.

2006 Ювілейний XL фестиваль пишався талантами малих артистів, але був також нагодою, щоб згадати його минуле. Організатори (І. Будзин-

ська) і гості (генеральний консул України у Гданську З. Куравський та голова ОУП П. Тима) дякували тим, хто починав працю при фестивалі. Багато теплих слів отримали вчителі та батьки, котрі дбали, щоб їхніх потіх ніколи не забракло на цьому святі. Найбільше приваблювали малюки – спонтанність, енергія та радість – це невід'ємні складові їх виступів. На фестиваль приїхали діти з Лелькова («Лельківські веселушки»), Лемборка («Світанок»), Гурова-Ілавецького («Думочка»), Бартошиць («Лісова пісня»), Пасленка («Калина»), Пененжна, Ольштина («Сузір'я»), Ельблонга (Кабаре «Мала Горпинка»).

Учні з Пененжна підготували програму до роковин аварії у Чорнобилі. Гурт з Ольштина виступив з композицією присвяченою Т. Шевченку. Ельблонзьке кабаре «познущалося»

над життям української діаспори. Зворушливим був виступ переможця І конкурсу – С. Дембіцького, який присвятив вірш І. Франка «Каменярі» черговому переможцю бл.п. М. Кертичаку. Зіркою фестивалю був Драматичний театр з Тернополя з виставою «Лісова пісня».

2007 Характер фестивалю був особливим з огляду на відзначення роковин Акції «Вісла». Про свої спогади, пов'язані з виселенням, розказала дітям довголітня вчителька української мови з Пасленка І. Кравчишин, яка захочувала, щоб про ті часи запитували вони своїх дідусів, а також щоб відвідували рідні села, церкви, щоб шанували рідне. Поклін жертвам Акції «Вісла» віддали діти з пунктів навчання української мови з Пасленка, Пененжна, Маженціна і Лелькова. Ельблонжани виступили з програмою «Ой, яка чудова українська мова», а «Лельківські веселушки» причарували гарними піснями. Українські народні танці запрезентува-

ли «Калина» з Пасленка та гості з Більська-Підляського – колектив «Ранок». Кабаре «Горпинка» як завжди розсмішувало, тим разом програмою «Це все через поляків!» На фестивалі виступили також «Волошки» і «Горобятка» з Гданська, «Зірочки» з Ольштина, колектив «Світанок» з Лемборка, «Мамай» з Гурова-Ілавецького та молоді артисти з Маженціна і Залізної Гори. Традиційно пройшло прощання з учнями, які відходять з пунктів навчання до середніх шкіл. Від імені маршалка і сеймику Вармінсько-Мазурського воєводства М. Сич вручив нагороду «Заслужений для Вармії і Мазур» багатолітньому організаторові культурного життя українців в Ельблонзі А. Наконечному, дякуючи за працю, без якої не було б нинішнього фестивалю. Фінальна зустріч на сцені всіх виконавців, які є третім-четвертим поколінням переселенців 1947 року, підтвердила, що задум організаторів Акції «Вісла» – цілковита асиміляція українців – не здійснився.

«Ваша присутність на цій сцені показує, що ми як народ будемо існувати в цій країні щонайменше кілька десятків років.» – Мирон Сич – почесний патрон фестивалю.

2008 Фестиваль зібрав 240 виконавців, у тому числі з Маженціна, Нового Двору, Осташева, Мікошева, Стегні, Залізної Гори,

Кандит, Пасленка, Оструди, Млинарів, Лелькова, Лемборка, Ґданська, Бартошиць, Кентшина, Більська-Підляського та Ельблонґа. Свято започаткували діти з Залізної Гори забавою

«Серед лугу», за ними у подібному настрої ішли «У березовий лісочок» учні з Млинарів. У танцях вирували «Лельківські веселушки» і «Калина» з Пасленка. Острудські школярі «ярмаркували» багатством української культури. Про наближення свята Купала сповіщали діти з Маженці-

на, Нового Двору, Осташева, Мікошева, Стеґни. Учні з Лемборка поринули у казковий світ «Солом'яного бичка». Юні ельблонжани жартували та співали пісні. Діти з Залізної Гори і Кандит декламували поезію Шевченка. Гарну картину Лемківщини розмалювали словом артисти з Ґданська. На веснянку вийшов «Ранок» з Більська-Підляського. Прив'язаність до рідної пісні проявили діти з Кентшина, Лемборка та Бартошиць.

Гостем фестивалю був ансамбль «Сонечко» та актори Драматичного театру з Тернополя. Керівники колективів та учні, які закінчили гімназію, отримали грамоти та книжки.

2009 Голова Ельблонзького відділу ОУП І. Будзинська пригадала історію дитячого свята, яке нерозривно пов'язане з особою

П. Кременського. Хвилиною мовчання вшанували його пам'ять гості та публіка. Цього року на фестиваль прибуло 280 молодих учасників з Ельблонґа, Бань-Мазурських, Заґаїв, Маженціна, Залізної Гори, Пененжна, Пасленка, Новиці, Кемпнева, Бартошиць, Моронґа, Ґданська та Лемборка. Перший день в основному зосередився на читанні віршів та казок, хоча з'явилася і пісня, і твори, виконані на фортепіано. Але фестиваль – це також забава і розвага, тому організатори придумали для дітей плавання на поромі. Другий день був більш різноманітний і тут свої вміння презентували старші. Народні, естрадні, популярні та патріотичні пісні у виконанні «Лельківських веселушок», дітей з пункту навчання української мови в Новиці та в Млинарах, «Світанка» з Лемборка, хору «Лісова пісня» з Бартошиць чи «Волошок» з Ґданська перепліталися з танцями «Калини» з Пасленка чи «Барвінку» з Бартошиць. Кабаре «Мала Горпинка» показало, що українцеві важко зайти до пекла, бо його там бояться. Престижно презентувалися ансамблі «Думка» та «Журавка» з Гурова-Ілавецького, які заохочували гімназистів приходити на навчання до ліцею. Учителям і опікунам за їхню працю секретар ОУП М. Купич вручив дипломи та подарував посібники, які допоможуть у подальшому навчанні. Дипломи отримали також багатолітні учасники фестивалів і випускники гімназії.

2010 Серед прибулих гостей – депутатів, представників воєвідської влади, членів Головної ради ОУП, представників шкіл та української громади, найважливіші як завжди були молоді виконавці, які приїхали з Поморської Всі, Залізної Гори, Млинарів, Маженціна, Стеґни, Осташева, Нового Двору, Ельблонґа, Бартошиць, Новиці, Венґожева, Пасленка, Пененжна, Ґданська та Лемборка. При нагоді фестивалю організовано конференцію, під час якої керівники, хореографи та опікуни колективів мали змогу поділитися своїми зауваженнями. Перший день дитячого свята

був присвячений декламації віршів, інсценізації казок, п'єс, співанню пісень, танцям і грі на гітарі, а завершився виступом гостей – театральної групи з Перемишля, яка виступила з двома спектаклями. До того ж перемиська школа свої козири підкреслила виставкою «Шашкевичівка – українські знаки Перемишля». Наступного фестивального дня публіка могла послухати пісень хору «Лісова пісня» з Бартошиць, «Чорнобривки» з Пененжна, ансамблю «Волошки» з Гданська, «Лельківських веселушок», тріо «Сонечко» з Бартошиць, подивитися художню програму дітей з пункту навчання української мови в Гіжицьку, казку театрального колективу з Лемборка, чи розважатися на ток-шоу дітей з Млинарів та «Малої Горпинки» з Ельблонґа. Гала-концерт завершила презентація танцю у виконанні «Аркана» з перемиської «Шашкевичівки». Цього року до грона учнів з пунктів навчання на Ельблонґщині, з якими прощалися і для яких цей фестиваль був останнім, приєдналася й І. Будзинська – довголітня організаторка фестивалів.

2011 Годково, Новиця, Млинари, Вільчента, Маженціно, Моронґ, Стеґна, Мікошево, Осташево, Новий Двір, Лельково, Пененжно, Поморська Весь, Гавлики-Великі, Видміни, Пасленк, Ельблонґ, Гданськ, Лемборк – це місцевості, без яких черговий, XLV фестиваль не мігби відбутися. Гостем був митрополит І. Мартиняк, який закликав дітей до збереження культури, до будування Церкви, народу і батьківщини на пам'яті. Депутат М. Сич, під чийм Почесним патронатом проходив захід, звернув увагу на велику працю організаторів та головних героїв – дітей, а разом з тим згадав добрим словом учителів, виховників, інструкторів, завдяки

до збереження культури, до будування Церкви, народу і батьківщини на пам'яті. Депутат М. Сич, під чийм Почесним патронатом проходив захід, звернув увагу на велику працю організаторів та головних героїв – дітей, а разом з тим згадав добрим словом учителів, виховників, інструкторів, завдяки

яким захід наповнюється змістом. Понад 200 виконавців, згуртованих у кільканадцять груп, виконало ряд пісень («Чорнобривка» з Пененжна та «Лельківські веселушки»), інсценізації казок (зокрема з Ельблонґа та Гданська), танців («Калина» з Пасленка і діти з Лемборка). Молоді артисти з Гавликів-Великих програмою «Весна днем красна» представили звичаї зустрічання цієї пори року, а з Видмін програмою «На лісовий галявині» звернули увагу на екологічне ставлення до навколишнього середовища. Учні з Круклянок віддали честь Т. Шевченку. Була також програма, присвячена 20-річчю Незалежності України, підготовлена дітьми з Лемборка. Кабаре «Мала Горпинка» цього року «познущалося» над психіатром з кличкою «200 злотих» та заохочувало взяти участь у переписі населення. Програму фестивалю додатково збагатили вистави Коломийського театру – «Дармоїди» та «Гуцульський рік».

«Ця сцена дуже особлива. Тут одне покоління переходить у друге, пізніше – в третє. Буває так, що тато тут колись співав з матю, їхні діти теж своє відспівали, а тепер уже й внуки співають» – Михайло Семотюк – художній керівник «Чорнобривки», «Лельківських веселушок» та «Думочки».

2012 У заході взяло участь близько 260 дітей з пунктів навчання української мови Поморського та Вармінсько-Мазурського воєводств. Фестиваль присвячено 65 річниці Акції «Вісла». Молоді виконавці запропонували публіці патріотичні вірші та пісні, а в інсценізаціях розповідали про любов до рідних земель і горе депортації. У рамках фестивалю мож-

на було ознайомитися з виставкою робіт, надісланих на організований ОУП конкурс «Де твоя Батьківщина?» (Моє розуміння Акції «Вісла»). Доповненням був виступ професійних виконавців з України – акторів коломийського театру у виставі «Як

наші діди парубкували». На закінчення учасники фестивалю традиційно отримали грамоти та урочисто попрощалися з тими, хто завершив навчання в гімназії.

2013 На фестиваль приїхало майже 350 дітей з Ольштина, Видмін, Бартошиць, Перемишля, Варшави, Колобжеґа, Лемборка, Гданська, Битова, Тшеб'ятова, Круклянок, Позезджа, Ельблонґа, Пасленка, Годкова, Новиці, Маженціна, Божитухома, Млинарів, Пенєжна, Лелькова. Серед них були вже правнуки перших учасників з 1966 року. Учасники фестивалю показали величезний потенціал, можливості і таланти – як хоча б піаністи С. Притула з Ельблонґа і Б. Лесик з Пасленка, скрипаль

О. Карауш з Колобжеґа, театралізовано-літературні гурти і солісти, вокальні групи: «Сузір'ячко» з Ольштина, «Світанок» з Лемборка, «Веселий віночок» з Тшеб'ятова, А. Ганаско з Битова, декламатори: М. Луців і К. Бушовецька з Годкова, ряд вокалістів та ельблонзьке кабаре. Фестиваль показав, скільки зусиль вкладають вчителі і опікуни в художню підготовку наймолодших поколінь українців, а також неабияку фаховість при влаштуванні масштабного заходу його організаторів. Прихильний фестивалеві директор ельблонзького Драматичного театру М. Седлер закликав зі сцени пожертвувати на «Народний дім» у Перемишлі. Особливістю став спектакль «Наталка Полтавка» у виконанні Волинського національного обласного державного музично-драматичного театру.

2014 У святі взяла участь рекордна кількість юних виконавців – 340 дітей з 19 осередків у всій Польщі: Перемишля, Варшави, Пасленка, Ельблонґа, Маженціна, Доброго Міста, Годкова, Новиці, Вільчонт, Оструди, Лелькова, Бартошиць, Круклянок, Позезджа, Гіжицька, Гданська, Лемборка, Божитухома і Слупська. Діти представили весь надзвичайно багатий пласт українського сценічного мистецтва, починаючи від естрадних пісень, поезії, гуморесок, танців, а закінчуючи театральними виставами і класичною музикою. Перший день фестивалю закінчився театральною виставою «Коли зійде місяць», яку поставила шкільна театральна трупа «А чому?» Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Перемишлі. Як гості виступили артисти з Тернопільського обласного академічного драматичного театру і Тернопільської обласної філармонії, а також ансамбль

пісні і танцю «Думка» і вокальний гурт «Журавка» з Ґурова-Ілавецького. У ході фестивального дня відбувся також фінал конкурсу «Весільні звичаї і традиції української меншини на Вармії та Мазурах». Недільний гала-концерт почався скорботною українською піснею «Пливе кача по Тисині», яку виконав під акомпанемент бандури артист Тернопільської філармонії Д. Губ'як. Патріотичну програму тернопільчан, присвячену Майданові, продовжили учні з Круклянок та колективи Комплексу шкіл з українською мовою навчання в Бартошицях. Шану величі Т. Шевченка віддав вокально-інструментальний гурт з Ґіжицька. Під час концерту прозвучала музична фортепіанна класика у виконанні С. Притули з Ельблонґа та Б. Лесика з Пасленка. Були й веселі та гумористичні нотки, які притаманні дівчорі «Веселі бандурки» з Перемишля. Співали «Любисток» з Божитухома і дует «Мрія» зі Слупська. Було чимало інсценізацій українських казок, представлених гуртом «Світанок» з Лемборка, театральною трупою «Бадяка-Маняка» з Варшави. Розважально-сатиричну програму «Запрошення на фестиваль» показали діти з Млинарів, Ґурова-Ілавецький гуморист Є. Гриньків та кабаре «Горпинка». Тішили око зовсім малі танцюристи з лемборського «Світанку». Депутат Сейму Польщі М. Сич подякував за прекрасно організований і проведений захід А. Наконечному, І. Будзинській, С. Дембіцькому, М. Притулі. Особливу увагу і подяку приділив педагогам, а також директорів театру.

2015 XLIX Дитячий фестиваль української культури прийняв рекордну кількість малих артистів – 438. Крім місцевих ельблонжан, приїхали виконавці з Пасленка, Новиці, Лелькова, Ґодкова, Млинарів, Вільчонт, Доброго Міста, Кандитів, Оструди, Видмінів, Ґданська, Лемборка, Пененжна, Перемишля, Бартошиць, Венґожева, Ольштина, Битова, Божитухома, Гладішева, Круклянок і Позезджа. Учасники фестивалю представили різноманітну програму – були пісні, танці, інсценізації, декламуван-

ня віршів, хоровий спів. Виступи дітей охоплювали український фольклор, патріотичні пісні, казки. Програми були присвячені Т. Шевченку, 200-й річниці від дня народження о. М. Вербицького, боротьбі за Україну. Зіркою фестивалю виявився вперше прибулий на фестиваль «Лемківський перстеник». Для малих лемків це була велика подорож, велика сцена і справжній театр, а також дуже важливий досвід. Публіці подобалися танці у виконанні ансамблю «Черемош» з Венґожева. Крім виступів, маллята могли подивитися спектаклі «Каченя Пушок та задеркуватий Півень» і «Медовий місяць на всі сто» у виконанні Тернопільського театру. На фестивалі відбулася також презентація Пласту.

«Ніколи не забудемо чудових хвилин, які провели ми на фестивалях. Щиро вітаємо з ювілеєм 50-ліття і бажаємо дальших успіхів в організації чергових заходів» – Діти з пункту навчання української мови у Видмінах з вчителькою Євою Царик.

Історію конкурсу записали, виносячи на сторінки «Нашого слова» і «Світанку» Мирослав Вербовий, Роман Галан, Зоя Вербова, Богуслава Мацієвич, Наталя Кравчук, Мирослав Левицький, Богдан Тхір, Степан Мігус, Єва Почтар-Щерба, Ігор Щерба, Ярослав Присташ, Григорій Сподарик, Павло Лоза, Анна Вінницька, Марія Гарасим-Зельвак, Анна Павлюшко.

Спогади про конкурс-фестиваль

Павло Кремінський – довголітній голова ВП УСКТ у Гданську, ініціатор і організатор перших конкурсів.

Щоб навчання української мови не було мертвим, щоб діти бачили якийсь промінь практичного його використання, дійшов я висновку, що треба так діяти, щоб діти свої знання з цієї ділянки могли десь показувати. Для цього було введено, що на усяких зборах гуртка УСКТ виступали діти. Як правило, діти безплатно користувались зі всіх концертів, які організувало наше Товариство. Виникла думка, щоб спеціально для дітей організувати огляд набутих ними знань і то в Ельблонзі, в середині українських сільських осередків. Так почались ельблонзькі дитячі конкурси декламації, співу, музики і рисунку. Спочатку невеликі, пізніше розрослись і стали постійною щорічно імпрезою. Перший диплом для дітей запроектував і зробив художник Андрій Ментух і я з ним відбив їх ручно на моїй популярній пральній машині «Франя». Суспільно організували ми для дітей різні нагороди. Всі фонди на цю ціль треба було заздалегідь збирати з різних імпрез і тут велика праця ельблонзької ланки товариства, щоб все передбачити і забезпечити. Конкурси з часом переросли майже в дитячі фестивалі, діти, батьки, вчителі готовились до них заздалегідь, везли дітей, раділи разом з дітьми з їх дитячих успіхів на сцені. Не раз бачилось у бабусь і дідусів сльози задоволення від виступів своїх найдорожчих скарбів.

Марія Гутовська – довголітня вчителька української мови в Журавцю, Андрій Наконечний – діяч українського середовища на Ельблонщині, Євген Наконечний – довголітній вчитель української мови в Новотках, перший фотограф конкурсів.

Перший дитячий конкурс відбувся в залі клубу «Космос». Взяло в ньому участь небагато, біля 30 дітей, тому що з кожного пункту навчання могли ми привезти тільки троє дітей. Але вже у наступному році участь могли взяти всі охочі. Крім дітей з пунктів навчання, підготовлених вчителями, приїжджали також діти підготовлені батьками чи дідусями. Таким чином з кожним роком число учасників зростало. Упродовж часу мінялися приміщення, в яких відбувалися конкурси. За їх полагодження в різних

установах міста відповідав Андрій Наконечний і ніколи не було з цим проблеми (навіть тоді, коли треба було знайти для однієї з учасниць справжнє фортепіано). Захід був заініційований тепер уже покійним Павлом Кременським з Гданська, який задумав зробити щось

«в терені», зокрема для дітей. Виявилося, що таким добрим місцем буде Ельблонг і так уже залишилось. Швидко долучилися до нього активісти з Ельблонга, які займалися організацією на місці. У першому журі засіли Люба Кобеляк, Марія Гутовська, Павло Кременський, Лев Горак. Перші конкурси були скромні з огляду на відсутність фондів. Нагородами були книжки або інші речі, які ми отримували від людей – настільні ігри, кольоровий пластилін, набір фарб, блокноти, м'яч чи туристична торба. Кожен дарував що міг. Діти з цікавістю дивилися на стіл з нагородами,

а ми дбали, щоб кожен учасник щось отримав. Це були інші часи – отримання хоча б маленької нагороди, було для дитини великим вирізненням. Крім речових нагород, було солодке, яке залишалося після забави, тому що – бувало – недільний конкурс для дітей відбувався після суботньої забави для дорослих. Джерелом творів для декламації був нашеслівський «Світанок» та журнали з України – «Барвінок», «Малютко», календар «Дванадцять місяців», а також твори українських поетів. У перших роках

було треба звітувати про це, які твори були читані – такі були часи. Ельблонзький конкурс був першим заходом для українських дітей у Польщі і став для них правдивим святом.

Степан Дембіцький – голова Ельблонзького відділу ОУП, учасник перших конкурсів.

Брав я участь у першому, другому і третьому конкурсах, а пізніше, з огляду на вік, вже не міг виступати. Підготовляла нас до конкурсів вчителька української мови Марія Гутовська. З першого конкурсу збереглося у моїй пам'яті передусім величезне хвилювання. Вперше побачив я так багато людей, які сиділи в залі, і себе самого перед ними. Пам'ятаю також обличчя колег, які разом зі мною брали участь у конкурсах. З деякими з них приятелюю до сьогодні. Конкурс був для нас входом у широке українське середовище, бо ми від цього часу стали його справжніми членами. Якимось так склалося, що в першому конкурсі зайняв я перше місце. Це було для мене дуже приємне. Читав я тоді вірш «Каменярі» Івана Франка, який досі пам'ятаю.

Ірина Будзинська – організаторка фестивалів, колишня голова Ельблонзького відділу ОУП.

Моя зустріч з конкурсом-фестивалем мала місце у 1985 році, коли я почала працювати в Ельблонзі інструктором і заснувала дитячий колектив «Малюта». З першого разу я зрозуміла, що це виняткове свято, на якому зустрічається кілька поколінь, що це символ українства на Ельблонжчині. Думаю, що на цьому терені нема родини, з якої хоча б одна особа не брала участі в конкурсі. У залі і на сцені завжди панувала чудова атмосфера. Коли я бачила щасливих дітей і гордих ними вчителів, батьків, зрозуміла, що конкурс має великий потенціал, який треба розвивати. У 80-х роках на Ельблонжчині було багато пунктів навчання української мови і в першу чергу треба було згуртувати вчителів, допомогти їм, організуючи вишколи і конференції. Скоро наслідки цих дій було видно на сцені конкурсу. Пізніше я почала організувати також проект «Культуротворча освіта дітей і молоді», а також літню школу в Україні, яка тривала 16 років. Конкурс після 25 років став фестивалем і охопив два дні. Побойовання були великі – чи подолаємо організаційно і фінансово. У 1991 році фестиваль відбувся на сцені Воеводського осередку культури «Святовід», а звідси було вже близько на сцену Драматичного театру. Надбання стали настільки великими, що Управа міста Ельблонґа вписала цей захід у календар найбільших міських заходів. Я мріяла, щоб наші діти мали змогу побачити високу культуру. Ця мрія здійснилась завдяки контактам Ельблонґа з партнерським містом Тернополем. Досягненням фестивалю є це, що діти мають змогу побачити українські вистави на професійному рівні. Найбільш суттєвим є однак це, що число учасників фестивалю з року в рік зростає, що

діти хочуть долати кілометри, щоб зустрітися. Додатковою atrakцією є для них екскурсії на море, вогнище з розвагами чи концерт під відкритим небом. Я працювала при організації конкурсу-фестивалю 25 років. Найбільше мені запам'яталися чудові зустрічі з дітьми і вчителями. Коли появлялися труднощі, вдавалося їх долати. Важливим було також включання в організацію молоді – завдяки цьому сьогоднішні організатори фестивалю – це колишні його учасники. Я дуже вдячна всім, з якими працювала, колишнім організаторам – панам Павлу Кременському і Андрієві Наконечному, та їхнім наступникам – Степану Дембіцькому, Андрієві Шмигельському, Мирославу Притулі, Іванці Шмигельській і Ірині Божик. Цей великий труд приносить чудові результати. Успіхом фестивалю є його відкритість на нове, на різноманітній репертуар. Але буде він розвиватися, коли будуть діти. Теперішнім викликом є процес асиміляції, а також оцифрування молодого покоління. Тому захід повинен постійно розвиватися і слідувати за змінами.

Іванна Кравчишин – колишня вчителька української мови у Пасленку.

Як вчителька української мови в міжшкільному пункті у Пасленку упродовж 14 років я була учасницею Дитячого конкурсу-фестивалю в Ельблонзі. Для мене це найкращий фестиваль тому, що виступають на ньому діти, а діти – це радість, краса і наше майбутнє. Фестиваль є для дітей уроком рідної культури – пісні, танцю, поезії. Це урок любові і пошани для України. Фестиваль – це також велике свято. Діти спілкуються, стають товаришами, пізнають ровесників з України. Всі стають однією, фестивальною родиною. Мої учні їздили на конкурси дуже охоче, старалися виступити якнайкраще і мали від того велике задоволення. Пам'ятаю

одного разу, коли увійшли до автобуса, їдучи до Ельблонґа, голосно сказали, що перша нагорода буде їх і, дійсно, здобули перше місце, нагороду куратора і «Світанку», а кубок, який тоді отримали, досі знаходиться у школі в Пасленку. Таких нагород було більше. Для мене кожен виступ приносив велику радість, але і великі емоції, переживання. Була це радість також для батьків, дідусів, які помагали підготувати строї, декорації, а пізніше їхали, щоб побачити своїх потіх на сцені. Мені пощастило тому, що кілька років зі мною працював учитель музики зі Львова Володимир Кохановський, який розспівав дітей і навчив їх грати на інструментах. Я складала програми: для молодшої групи гарні забави як «Лісові дзвіночки», «Квіткове весілля», «Подоряночка», «Метелики», для старших – програми, які вчили любові і пошани до рідного – «Хата моя, біла хата», «Український віночок», «Гаївки», «Співи мого краю», «Квіти для України» та інші. Було також багато індивідуальних декламацій. Виступи моїх дітей дуже подобалися глядачам. З нагоди золотого ювілею бажаю, щоб травневе свято-фестиваль надалі розвивався, ставав ще більшим, щоб завжди пам'ятали про нього діти і батьки.

Ольга Осціславська – колишня вчителька української мови у Гданську.

Вперше на ельблонзькому святі я побувала як глядач. Був це рік 1992. Наступного року, на XXVII конкурс я вже приїхала з групкою дітей з пункту навчання української мови в Гданську і так почалася моя довголітня пригода з цим святом. Був

це вдалий деб'ют, бо двоє моїх учнів – Арко Путько та Оксана Гнатюк – стали лауреатами. Відтоді аж до 2009 року приїжджали ми на цей прекрасний Дитячий фестиваль. Гданські діти радо їздили до Ельблонґа. Любили виступати перед численною публікою, поводити себе на сцені вільно. Пам'ятаю, що кожного разу хвилювалась перед їхніми виступами, а вони ніколи мене не підвели. Це були дуже талановиті діти. Їхні програмки подобались глядачам, зворушували і наповняли гордістю батьків і дідусів. Я дуже люблю поезію і цю любов намагалася передати моїм учням. Дуже дбайливо підбирала для них вірші, старалась, щоб вірш був відповідний до віку, ніс гарний переказ, зрозумілий для дитини. Мала я серед своїх учнів дуже здібних декламаторів. Крім віршів, ми підготовляли також словно-музичні програмки на різні теми, м.ін. про Січових Стрільців, життя і творчість Б.І. Антонича, Лесі Українки. Готовили також казки – глядачам найбільш сподобались «Чарівний перстень» (1998) і «Казка про чудову країну і злого змія» (2004). На фестивалі діти мали змогу оглядати виступи своїх колег, пізнавати різні жанри рідної культури. Мали також нагоду подивляти велику майстерність запрошених ансамблів з України та вистави театру з Тернополя. Для більшості

був це перший контакт з українською п'єсою, справжніми акторами. Інша вартісна річ, яка виникала з таких виїздів – це безпосередній контакт з ровесниками, спільні розмови, спортивні змагання тощо. Учасники мило згадували усякі атракції, які кожного року готували для них організатори в різних місцях Ельблонґа. Моїм учням дуже подобалось життя у гуртожитку. Так складалось, що майже кожного року ми попадали до цього самого будинку, знали його працівників і вони пізнавали нас. Для вчителів ельблонзькі зустрічі були не менш потрібними. Давали можливість ділитись своїми спостереженнями, досвідом, всім тим, що турбувало у пунктах навчання української мови. Пам'ятаю, що інколи поверталась з Ельблонґа втомлена, але щаслива. Організатори, а передовсім невтомна Ірина Будзинська, приймали нас надзвичайно тепло, за що їм велике спасибі. Дитячому фестивалеві бажаю гарного розвитку на многі, многі літа.

Андрій Шмигельський – керівник кабаре «Мала Горпинка» з Ельблонґа.

Дитяча секція кабаре «Горпинка» на відміну від старшої групи, названа «Малою Горпинкою», була створена в 1998 році молодими ельблонжанами. Групи творили тоді Олександра Божик, Наталя Капусняк, Анна та Петро Галущаки, Петро та Ярослав Шмигельські. Займаюся з ними від початку по сьогоднішній день. Я також є автором текстів. Кабаре виступало на різних сценах у Польщі та не тільки. По сьогоднішній день виступає успішно на всіх дитячих фестивалях в нашому місті. Очевидно діти з першого складу підрости, а на їх місце прийшли інші – Наталя Божик, Наталя Ожубко, Оксана та Борис Туцькі, Магда Тяхтій, Софія та Михайло Притули, Микола Тадра, Мирослав Дудак, Роман Пшевозьнік, Ярослав Жолудок, Микола Солецький, Ярослав Масник.

Від заснування кабаре щороку опрацьовує на дитячий фестиваль нові скетчі. Найбільш вдалим були: «Витайте в українському пеклі», «Золотий ювілей Панства Тарадейків» та «Що Ти знаєш про Україну». Головна ідея, яка присвічує кабаре – це осмішування негативних явищ в нашому середовищі, а також інтеграція дітей, які беруть участь у нашій артистичній групі.

Іван Солодуха – колишній вчитель української мови у Лелькові, керівник колективу «Лельківські веселушки».

Як вчитель української мови у Лелькові приїжджаю на фестиваль до Ельблонґа від 2001 року. Тоді, на XXXV фестиваль, ми приїхали з програмою «В піснях славимо Шевченка» у виконанні учнів I і II класів гімназії. Осінню 2001 року ми заснували колектив «Лельківські Веселушки», якого музичним інструктором є Михайло Семотюк. Кожного року на сцені виступаємо з в'язанкою українських народних пісень. Найбільш позитивно запам'яталася приємна атмосфера, попри хвилювання перед виступами. Фестиваль має велике значення для збереження рідної мови

серед молодих українців та нав'язання контактів між ними. Діти не один раз мали також можливість зустрітися з ровесниками з України, для яких фестиваль був гарним доказом присутності української культури далеко від Материка.

Марія Футреґа – вчителька української мови у Пасленку.

З фестивалем я пов'язую спогади про перші роки мого навчання української мови в Пасленку та Ґодкові і перші виступи моїх шкільних діточок на ельблонзькій сцені. Це був кінець 90-их. Ми тоді виступали ще на сцені кінозалу театру. Вперше ми приїхали з трьома колективами: пасленська малеча з «Водограю» показала сценку «Ходить гарбуз по городу», старші з «Калини» представили літературно-мистецьке дійство про символіку калини в українській традиції, а ґодківська «Веселка» дала показ про прихід весни на мотивах «Лісової пісні» Лесі Українки. У наступних роках в нашому репертуарі були українські народні

танці, які підготовляла Олександра Кравецька – колишня учасниця колективу «Думка», яка своє вміння чудово передавала юним танцюристам. Нерозривно із фестивалем згадую особу пані Ірини Будзинської, яка роками організувала це знамените для дітей, батьків та їхніх рідних, чудове українське родинне свято. Із захопленням ми зустрічали розвиток фестивалю: нову для нас сцену в театральному залі, щораз кращий рівень наших місцевих колективів та прекрасні вистави театру з України для дітей та дорослих. Бажаю усім організаторам, учасникам, глядачам Дитячого фестивалю чергових років співіснування на ельблонзькій сцені. Щоб неповторна атмосфера об'єднувала усіх нас навколо рідного слова, пісні, традиції, літератури, казки та усього того, що веде великих та малих до української рідної хати.

Катерина Процик – учасниця XXXIII конкурсу з Пйотровця.

Мені 29 років, але добре пам'ятаю виступ на XXXIII дитячому конкурсі у 1999 році. Я навчалася у п'ятому класі початкової школи і до конкурсу підготовляла мене пані Стефанія Лихолат – вчителька з Пйотровця. Вірш, який я читала – «Приїду» – пам'ятаю до сьогодні. Я хвилювалася, чи мої батьки приїдуть на час, але вони позичили машину від товариша і встигли побачити мене на сцені. Зал був ущерть заповнений глядачами. Досі є в мене диплом, який я отримала і знімки, які зробив на пам'ятку мій батько.

Петро Табака – вчитель української мови у Доброму Місті, керівник колективу «Колосочок».

Колектив «Колосочок» з міжшкільного пункту навчання української мови в Доброму Місті вперше виступив на ельблонзькій сцені у 2014 році. Ми сюди приїхали з цікавістю та хотіли побачити театральну сцену. Коли доїхали на місце, були приємно заскочені професійною організацією фестивалю й великою кількістю молодих артистів. Програма фестивалю була дуже насичена – це такий мікс української дитячої культури, де кожен із глядачів знайде щось для себе. Можна почути українську пісню, декламування віршів, подивитися на виставки чи танці. На сцені виступало багато учасників, а виступи залишають приємні враження, особливо тоді, коли виступають малята. Все було просто казково. Крім побаченого, вражає також тепла та родинна атмосфера. Упродовж двох

днів фестивалю можна зустрітися з товаришами, які розпорошені не тільки по воєводстві а й по всій Польщі, або познайомитися з новими колегами. Це козир такого заходу. Після фестивалю залишаються не просто приємні враження, спогади, а й у певній мірі він надихає та заохочує дітей і опікунів до дальшої праці та вдосконалень репертуару протягом року, щоб зустрітися на черговому огляді. Доказом цього є те, що кожного року збирає він на своїй сцені все більше й більше учасників.

Йоанна Куштала – мати учасників фестивалю з Доброго Міста.

За національністю я полька, але маю чоловіка українця, з яким намагаємося виховувати своїх дітей також в українській культурі. Мої діти

виступають в ансамблі «Колосочок». Уперше, з дітьми, приїхала на фестиваль у 2015 році. Я була захоплена виступами всіх дітей та організацією заходу. Я доцінюю працю вчителів, яким треба вкласти величезного зусилля, щоб підготувати дітей до такого огляду. Діти дуже переживають свої виступи. Наші дівчатка скоріше тут не виступали, а коли побачили сцену, то перелякалися, яка вона величезна. На фестивалі панувала приємна атмосфера, діти могли познайомитися з іншими колегами, поспілкуватися українською мовою та перевірити її знання. Вечором кожен з нас, а особливо діти, могли подивитися виставу у виконанні професійних акторів з України. Це дуже важливе тому, що на щодень не маємо таких можливостей.

Лєся Бєднаж – вчителька української мови у Млинарах.

У перший рік вчителювання (в 2006) я тільки чула від друзів-вчителів про фестиваль. Не знаючи нічого про це свято, його програму, форму виступів – вирішила поїхати до Ельблонґа, як гість і побачити фестиваль зі сторони, як глядач. А вже в наступному році ми з групою учнів з Млинарів виступали на фестивалі з казкою «Про працювиту бджілку». Враження і емоції починаються вже на репетиціях у школі: різні учні, різні характери, поважні і не зовсім підходи до вивчення ролей. Але всі мінуси перетворюються в плюси, коли в суботній день фестивалю ти з учнями заходиш до театру, вишукуєш себе в програмці і з нетерпінням та маленькою тривогою чекаєш свого виступу. І коли твої учні вже на сцені, то ти в цей час переживаєш за них за кулісами. А потім велика радість, що ми вже виступили і, задоволені з себе, йдемо переодягатися, щоб спокійно дивитися виступи друзів з інших місцевостей. Однозначно, фестиваль має дуже велике значення. А так, як він задуманий і адресований до дітей, то вони – головні його герої. Кожного року

після свята вислуховую їх враження, що познайомилися з новими друзями, що навчилися нових слів, що почули нові гарні пісні і побачили цікаві народні танці. Але найважливіше, на мою думку, на такому святі для дітей – чудовий настрій і добра забава. Як підсумувала моя учениця з Млинарів, Пауліна Савко – «Я чуюся щаслива між своїми людьми». Майбутнє фестивалю буде віддзеркаленням нашого майбутнього: чим будемо цікавитися, що буде в цю хвилину актуальне, яка ситуація буде в рідній Україні. Та незмінними мають залишитися велике бажання участі у святі, солідний підхід до своєї програми, а також пошук нових форм, не забуваючи при цьому традицій.

Отець Роман Стороняк – парох парафії у Моронзі, учасник фестивалів, батько та вчитель учасників.

Дитячий фестиваль для мене, як колишнього учасника, а сьогодні батька та вчителя, котрий підготовляє дітей, завжди асоціювався з підтримкою та поширенням української культури на наших «рідних» ельблонзьких землях. Як дитина я вповні не розумів, чому батьки та діду-

сі заставляють мене та мою сестру вивчати вірші та співати пісні, але з пошани та послуху до них ми це робили. До сьогодні пам'ятаю вірш «Цвірінь-цвірінь, любі діти, добре в хаті вам сидіти» і згадую, з яким трепетом та хвилюванням виходили ми на сцену в кінці 80-х років. У моїй пам'яті є також радісні спогади – задоволення з виступу та нагорода від батьків – морозиво. Я з радістю повернувся на сцену фестивалю в 2012 році як вчитель дітей з Годкова. Через рік радість моя була ще більша, бо як батько підготував своїх дітей – п'ятирічного Петруся та чотирирічну Анастасію, які заспівали «Ой на горі, на горі, чабан вівці зганяє» під акомпанемент акордеону, на котрому грав їхній вуйко Михайло Шиманек. Тоді підготував я також двоє десятирічних дівчат з Годкова – Магдалину Луців та Катерину Бушовецьку з програ-

мою «Не перешкоджуй, я молюся». Рік 2014 пройшов у тіні сумних подій в Україні. Мої діти вшанували пам'ять героїв Майдану, співаючи пісню «Горіла бочка», а група з Годкова показала казку «Рукавичка». У 2015 році родинний колектив збільшився – на сцені виступило троє моїх дітей – Петрусь (7 років), Анастасія (6 років) та Яків (4 роки), котрі читали з пам'яті вірші. Діти з Годкова підготували казку «Гуси Лебеді». Фестиваль став невід'ємною частиною мого дитинства, а тепер стає таким для моїх дітей...

Мирослава Ганаско – вчителька української мови у Битові, керівник колективу «Жоржина».

Група театральна «Жоржина» – це діти, яких навчаю української мови, традиції і культури у Битові на Помор'ї. Якось ніколи не мали ми відваги поїхати до Ельблонґа на фестиваль. І ось у 2014 році відважилися і по-

їхали. І фестиваль нас полонив! Ми зразу відчули себе як бажані, дорогі гості. Ми ніколи не були в Ельблонзі і побоювалися, чи все буде добре. А організатори привітали нас вже при вході в театр, приділили опікуна, який завів нас у гардероб, пильнували, щоб нам нічого не бракувало. Дуже нам сподобалась і організація самого фестивалю. Було видно, що це свято дітей. Всі вони перебували на залі для глядачів і дивилися виступи своїх ровесників. Як це дітей збагачує! Яку їм дає внутрішню силу! Може дехто пам'ятає – «Жоржина» співала тоді пісні: «Кольорові олівці» і «Черепашка-аха!» Шановні організатори Дитячого фестивалю української культури в Ельблонзі, бажаємо Вам успіхів у Вашій праці і чергових успішних заходів.

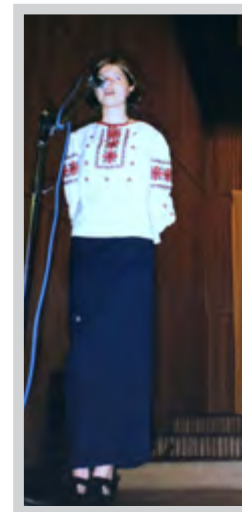
Ольга Кушка – колишня учасниця конкурсів, мати учасників.

Перші спогади з конкурсів, на які в дитинстві возила мене і мою сестру мама, пов'язані з декламацією віршів. До сьогодні пам'ятаю вірш «Плакала киянка на кухні», якого я пізніше вчила моїх дітей. На сцені були розкладені нагороди, а ми заглядали і вибирали, що хотіли б отримати. Пізніше, у старшому віці, ми їздили групою з пункту навчання української мови в Журавцю. Після виступів розважалися і пізнавали дітей з інших місцевостей – хоча було між нами певного роду суперництво. По роках на конкурси привозила я своїх дітей, які також виступали. До сьогоднішнього дня їздимо на фестивалі, щоб подивитися на талановитих молодих людей. Вважаю, що є це дуже важливий захід для нашого українського середовища.

Даниїла і Євген Путьки – глядачі фестивалів, батьки і дідусі учасників.

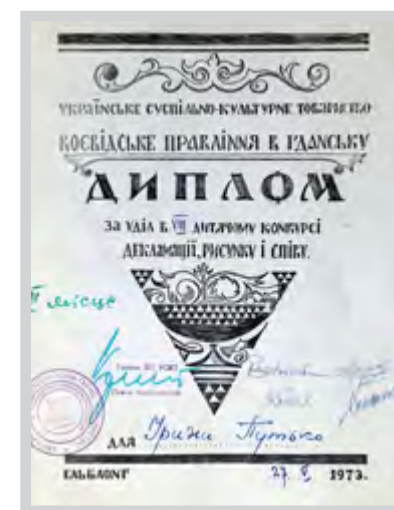
Живучи в Ельблонзі, ми слідували за тим, як розвивався дитячий конкурс. На перші заходи приїжджало кілька родин з дітьми з Ельблонга і околиць, але з кожним роком їх ставало більше. Мінялися місця проведення конкурсу, у 1972 році він проходив у малій залі осередку культури, пізніше дозволено його організувати в залі кіно, а з часом діти могли стати на великій сцені. Дитячий фестиваль став традицією і одним з травневих свят серед нашої громади. Тішилися дідусі, батьки і діти, була нагода до зустрічей, насолода для душі. Ми були на всіх конкурсах-фестивалях. Скоріше протягом двох днів, а коли переїхали жити до Гданська, один день дивимось і слухаємо молодих артистів і гордимось ними.

Марія Беднаж – глядачка фестивалів, мати і бабуся учасників.

Перші конкурси, які я пам'ятаю, були скромніші за кількістю учасників і організаційним масштабом. Сьогодні тішить те, що дитячі зустрічі розрослися, що прибувають на них учні з пунктів навчання української мови і шкіл з усієї Польщі – від Гданська по Перемишль, від Підляшшя по Карпати. Особливо тішить участь наймолодших, дошкільнят, які приносять глядачам багато радості. Думаю, що завдяки таким заходам, діти і молодь стають більш відкритими, не соромляться свого коріння, з охотою вивчають рідну мову, плекають пошану до історії. Важливим є, коли на фестивалі згадується історичні події з нашого минулого (напри-

клад, Акцію «Вісла»). Фестиваль інтегрує покоління – дідуся чи батьки допомагають у підготовці дітей, виконанню строїв, декорації, а пізніше з нетерпінням очікують їхнього виступу. Фестиваль – це також забава, сміх, радість. Важливим є участь дитячих ансамблів з України. Наші діти мають змогу побачити надбання своїх товаришів з Материка, а також зав'язати нові знайомства. Організаторам, вчителям, опікунам, а перш за все юним артистам належить велика подяка за їхнє заангажування. Бажаю, щоб не забракло цього заангажування і ентузіазму на наступних 50 років.

Петро Тима – голова Об'єднання українців у Польщі

Ельблонзький фестиваль у контексті кількості ювілеїв

2016 рік щедрий на ювілеї. Окрім 50-ліття найважливішого для збереження української мови, традиції та культури Дитячого фестивалю у Ельблонзі, відзначаємо річницю 60-ліття зорганізованої активності українців у післявоєнній Польщі. Варто наголосити, що ці дві події, як мало котрі, себе взаємно доповнюють. Вони показують, наскільки власна активність, турбота про освіту, виховання дітей і молоді в прив'язанні до національного, стали провідною ниткою у роботі багатьох представників нашої громади – вчителів, батьків, громадських активістів, особливо тих, які включились з 1956 року в працю УСКТ й опісля ОУП. Від кінця 40-х років, після практично офіційного неіснування української мови та культури, спричиненого Акцією «Вісла», українські громадські активісти, батьки дітей, часто незалежно одні від одного, почали заходитися навколо відновлення різних форм збереження українства. Такі процеси мали місце як на рідних землях, де залишились або поверталися депортовані, так і на нових місцях поселення на півночі й заході Польщі. Важливим місцем на новій карті українства Польщі від початків зайняло місто Ельблонг і загалом територія Жулав. У плані збереження громадою перспектив на життя, колосальне значення має побудова дієвого механізму передавання основ національної ідентичності молодому поколінню. В умовах розпорошення, масової культури в польській мові, батьківський приклад не завжди дає молодій людині шанс отримати належний на-

ціональний багаж знань, емоцій, прагнень. Саме тому важливе місце в процесі побудови національного «я» відігравали і надалі відіграють рідна Церква, школа, пункт навчання мови, аматорський колектив, україномовна газета, зустрічі, огляди та фестивалі.

У випадку Дитячого фестивалю української культури в Ельблонзі, при визначенні ролі цього свята для українства у Польщі, варто не зупинятись лише на історичному, мовному чи культурному його контекстах. Варто віднести цей же фестиваль також до основ процесу виховання, набуття та зміцнювання ідентичності, показати, як важливу роль у процесі збереження українців відігравав психологічний фактор єдності, позитивних емоцій від творчих фестивальних зустрічей. Цей фактор, особливо важливий для дітей та молоді, яка нащодень виховувалася у малих українських мікро-світах, на селах і містечках, де інколи не вистачало ровесників-українців, а також повноцінних форм національно-

го і культурного життя (церкви, школи, пункти навчання, УСКТ). Фестивальні заходи в Ельблонзі давали дітям та молоді – окрім іншого – також можливість контакту з ровесниками, самореалізації у гурті однолітків, відчуття приналежності до спільноти. Саме у групі має місце прискорений процес розвитку. Вибудовуються також неформальні контакти – знайомства, приятні, нитка контактів, зірваних Акцією «Вісла», плановим розпорошенням й приреченням на асиміляцію й полонізацію. Унаслідок депортації, українців у Польщі позбавлено натуральних форм соціалізації – різних форм підготовки до буття членом суспільності, активним, національно корисним. В іншомовному оточенні, часто чужому, а то й ворожому, винятково зростало значення заходів, які давали можливість контакту з людьми близькими за походженням, мовою, віровизнанням. Тому на навчання української мови в післявоєнній і післядепортаційній Польщі, навчання релігії, виникнення дитячих фести-

валів, зустрічі дітей та молоді, організовані Церквами та українськими громадськими організаціями, слід дивитись ширше, ніж на спосіб плекання сценічних талантів, передавання знань з ділянки мови чи літератури.

Насправді, такі як ельблонзький фестиваль заходи мали на меті щось більше – відкрити учасників на власну громаду, скріплювати світ фундаментальних вартостей. Різні форми активності на сцені були до цієї мети знаряддям.

Важливими аспектами дитячих фестивалів слід назвати те, що ці заходи організувались зазвичай людьми, котрі в це, що робили, вкладали максимум позитивних емоцій та любові до рідного. Підготовка й проведення фестивалів вимагала й вимагає вміння і співпраці немалої гурту вчителів, керівників колективів й, звичайно, батьків. Праця в тісному контакті з батьками, структурами в регіонах, подібними духом активістами творила чуда, бо ж фестиваль з доробком у 50 років – це чудо! **Завдяки Дитячому фестивалеві в Ельблонзі, побіч т.зв. офіційного життя у школі, локальній польській громаді, будувався дуже важливий альтернативний український світ, який давав відчуття приналежності до гурту, зберігає ідентичність, у міру можливостей відбудовує порвані Акцією «Вісла» родинні, національні фундаменти.**

Ще одним фактором значення ельблонзького фестивалю слід вважати його понадрегіональний характер, те, що давав він можливість інтеграції, зустрічей, побудови різних форм співпраці між українськими вчителями. Кожна громада, щоб існувати і не розчинятись в морі більшості, мусить зберегти повну вікову структуру, від найменших дітей, молоді по середнє і старше покоління. Фестиваль, попри назву дитячий, створює змогу контакту, зустрічей різних поколінь українців – батьків, вчителів, катехитів, волонтерів.

Фестиваль набрав нового значення після 1991 року, коли відновилась Незалежна Україна. Поява на сцені молодих артистів з України, профе-

їни, але громадяни України потребують також нас, наших фестивалів, колективів, інших форм організованого життя. Без цього жодна громада, меншина не вистоїть. **Отже хай кличем Ювілейного ельблонзького фестивалю стане лозунг «Взаємна допомога».**

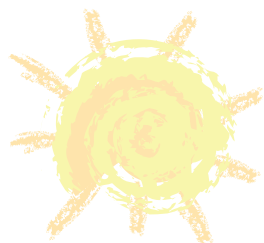
сійних акторів і виконавців з Тернополя й інших міст, дала можливість не лише збагатити програму, але і показати Україні наші форми збереження мови і культури. Вірність традиції, але теж динамічне її урізноманітнення – це зараз знакові риси ельблонзького заходу.

У 2016 році, в нових реаліях, фестиваль відзначає свій серйозний ювілей. Такі свята – це добрий момент подивитись на минуле, але й на перспективу. Варто наголосити, що такі заходи потрібні, їх повинно бути більше, вони повинні бути нашою відповіддю на виклики, котрі стоять перед громадою. А ці виклики доволі серйозні – з одного боку грядуща асиміляція наших громад, збільшення кількості змішаних шлюбів, занепадання української мови, з другого боку – з року в рік зростаюче у Польщі число дітей з України, більшість яких немає можливості вивчати українську мову в школах.

В черговий раз треба нам подбати про тих, котрі мають гірше, подати руку дітям з України, їхнім батькам, щоб так, як колись наші батьки, тепер вони віднайшли способи на збереження себе. Ми потребуємо Укра-

DZIECIĘCY FESTIWAL KULTURY UKRAIŃSKIEJ

50

Дитячий фестиваль української культури

14-15 maja 2016

Teatr im. Aleksandra Sewruka w Elblągu
ul. Teatralna 11

Patronat:
Marszałek Województwa Warmińsko-Mazurskiego

Патронат:
Маршалок Вармінсько-Мазурського воєводства

Organizator:
Związek Ukraińców w Polsce, Zarząd Oddziału w Elblągu

Zrealizowano dzięki dotacji:
Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji
Gminy Miasta Elbląg
Powiatu Elbląskiego

Patronat medialny/Media-patronat

Organizator:
Об'єднання українців у Польщі, Управа відділу в Ельблонзі

Зреалізовано завдяки дотації:
Міністра внутрішніх справ і адміністрації
Гміни Міста Ельблонг
Ельблонзького повіту

Zorganizowano przy współpracy z Teatrem im. Aleksandra Sewruka w Elblągu

Організований у співпраці з Театром ім. Александра Севрука в Ельблонзі

14 maja

godz. 10.00

Koncert 50. Dziecięcego Festiwalu Kultury
Ukraińskiej – prezentacja zespołów dziecięcych

godz. 17.30

PRZEMYŚL W ELBLĄGU (koncert-prezentacja
Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2
im. M. Szaszkiewicza w Przemyśle)

15 maja

godz. 10.30

Koncert galowy 49. Dziecięcego Festiwalu
Kultury Ukraińskiej

14 травня

10.00 год.

Концерт 50. Дитячого фестивалю української
культури – презентація дитячих ансамблів

17.30 год.

ПЕРЕМИШЛЬ У М. ЕЛЬБЛОНГ (концерт-
презентація Школи № 2 ім. Маркіяна Шашкевича
у Перемишлі)

15 травня

10.30 год.

Гала-концерт 49. Дитячого фестивалю
української культури

ISBN 978-83-942733-1-6

Projekt współfinansowany ze środków
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji
Samorządu Województwa Warmińsko-Mazurskiego oraz Centrum Edukacji
i Inicjatyw Kulturalnych w Olsztynie

